

EGWYBODAETH
I RAI
JEVAINGO

I'w cymmbwyso i dderbyn y

Cymmun Sanctaidd

Y NIN
FUDDIOL

Gwaith y Parchedig a'r Dwyfol
Athro *Simon Patrick* Deon
Llanbedr yn Iloegr.

A Gysieithwyd o'r Saesonaeg
gan *Edward Llwyd*, Athro
yn y Celfyddydau.

Ag a Brintiwyd yn
Llundain, 1682.

1177011
GENEDLAETHOL
CYMRU



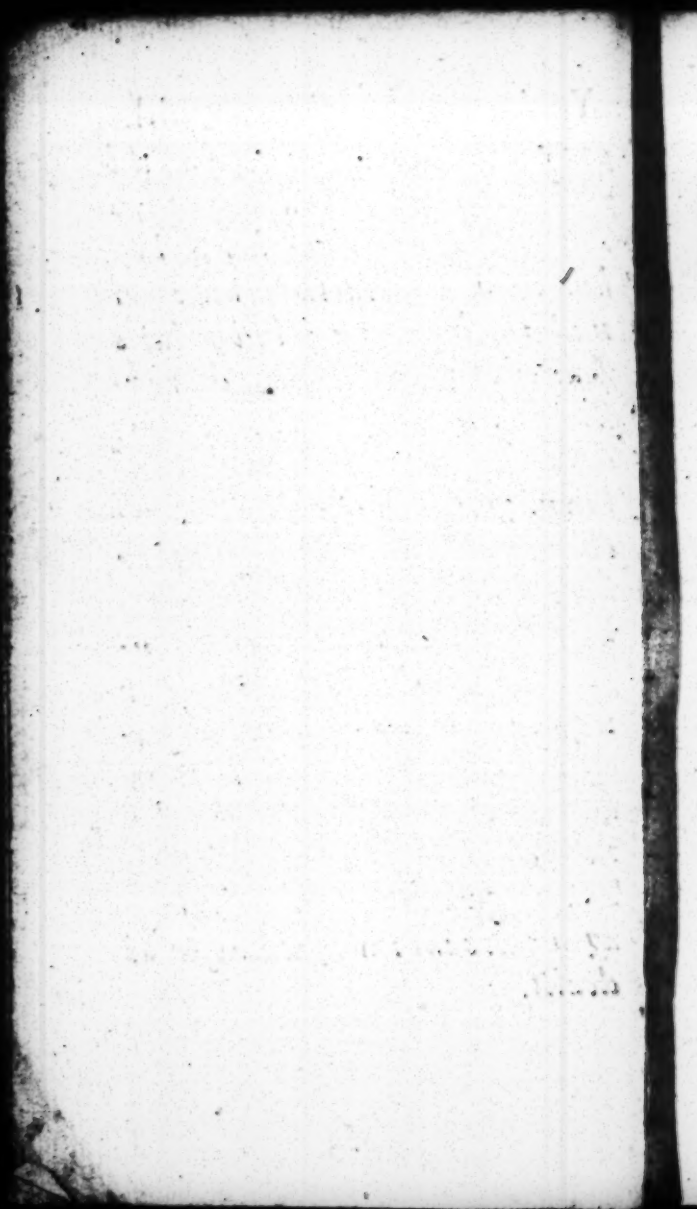
N Yr Awdur at y

R DARLLENYDD,

Nid oes gyngor iachus-
sach na mwy angen-
reidiol na hwnw y
mae Solomon yn ei
roddi, yn niwedd ei sffyrddodau
ar wagedd pob peth tan hawl:
Nid amgen na hyn, Cofia yn
awr dy greawdr yn nyddiau dy
jevengtyd, Cyn dysfod y Dy-
ddiau blin a nesa'u or blynedd-
edd yn y rhai y dywedi nid oes
i mi ddim diddanwrch ynddynt;
A hyn all wasansfaethu yn lle
A 2 rhag.

Yr Awdur at y Darllennodd.
rhag-ymaddroddir Llyfr hwn;
yn enwedigos newidir un gair,
gan ddywedyd fel hyn; Cofia dy
jachawdwr yn nyddiau dy
jengedyd bydd Synniol; hyn yw,
pa faint o ddyled Sydd arnat,
iddo, ag na Anghofia mo hyn-
ny. Ond Cofia hyn bob amser
mal megis y derbynaiſt dy ſod-
oliaeth oddiwrtbo ef; a'th jod
kefyd gwedi dy brynu a phris neu
elw mawr ag am hynny ti ddy-
lid ſoliannu Duw mewn corph
ag enaid, y rhai Sydd eiddo
Duw, 1 Cor. 6. 20. Gwna y
Cyngbor hwn mewn amſer; ag
yn dy ddyddiau gorau (yn dy
Lygrn a'th ddiwyno trwy ddry-
gioni a throſſedd. I'r Cyfryw
ffyrdd peryglus; os wyt neu os
buoſt mor annedwydd, ag an-
happus ai Cychwyn. Cymmer
gyn-

Yr Awdur at y Darllenydd,
gyngor iachus yn awr pa wedd
y mae iti ymadel a hwynt yn
Ingwrth ac ymroa yn hollawl dy
hunan i wasanaeth Duw: A
nad i achosion yn y byd Llai o
Lawer ofer ddiddawch dy rwy-
stro di i wnentbur dy ddyledswy-
dd iddo; ai chyslawni yn ffydd-
lawn, yn enwedig y ddyled a or-
chymynodd efe iti ei gwnentbur
i'w goffadwriaeth; Nattur ange-
nolrwyad, a diben y cwbl yn-
ghyd ar moad i'w gwnentbur 'r
w fi yn en goffod yn olau o'th fla-
en i'w calyn yn y llyfr hwn ym
hawdd ei ddeallt gan bob dyn
tan obeithio trwy gynborthwy
Duw y gwnant lesbad i'w cyfryw
ag a ymroant i'w hymmarfer ai
deallt.





*I Gyfieithydd at ei anwyl Blwy-
sion, yn llangowair yn swydd
feirion, Rhad, a thangneddys,
oddiwrth Tduw Tad ein
Harglwydd Iesu Grist a am-
haer i chwi.*

FEl na ymddangoswyf fy mod-
yn ddeffgiol ar ol fygallu,
ich addysgu, hyfforddio, hywe-
ddu ach (yfarwyddo yn addysg
Crist: Mi a anturiais, (ag fel yr
wyf yn gobcithio, er budd a lle-
shad i chwi oll) gyfieithu y Hy-
fran bychau hwn, i hyn som han-
nogwyd, trwy'r un fath ystyri-
aeth ag y mac'r *Apostol St. Petr*
yn Crybwyll yn ei 2. Epistol 1.

Y Cyfieithydd at ei Blwyfolion:

12, 13, 14, 15. fel hyn y mae yn dywedyd.

Nid Esceulusaf eich Coffau bob amser am y Pethau hyn er eich bod yn eu gwybod, ag wedi eich siccrhan yn y Gwirionedd presennol.

Eithr yr ydwyf yn tybied, fod yn jawn trasgddwyf yn y Tabernacl hwn, y cb Coffroi chwi, trwy ddwyn ar gof i chwi.

Gan wybod y bydd imi ar frys roddi fy Nhabernacl hwn beibio: me is ag yr yspysodd ein Harglwydd Iesu Grist imi.

Ag mi a wnaaf syngoran hysyd ar allu o honoch bob amser, ar ol fy ymadawiad i, wneut hur Coffa am y pethau hyn.

Y mae yn rhan om llawenychiad, yn fy henaint, yn gymeint ag imi breswyllo yn eich mysc onid tair blynedd deugain) fy mod mor ddedwydd am ych bod yn fy ynghfrif, am Cymerud,
yn

Y Cyfieithydd at ei Blwyfion.
yn eich plith megis un yn Ewyl-
lysio, eich Daioni, ach llwyddi-
ant; yn neillduawl, ag hesyd yn
gyffredin: a thrwy gynnorthwy
Duw, myfi a barhaf felly yn
wasdadol, y rhan arall or ychy-
digyn amser a osodwyd i mi, Cyn
ym fyned ymaith, ag nam gweler
mwyach. Yn y Cysamser Cym-
merwch gennyf y rhodd sechan
hon, megis fy llythyr cymmyn,
yn eich tafodiaith eich hun, yn ar-
wydd om Cariad diragrŷth tuag-
atoch yn y'r hwn chwi a gewch
a hrawiaethau siccr a safadwy pa
wedd y mae ichwi eich ymddwyn
eich hunain, ach paratoi i dder-
byn y Sacrament bendigedig o
gorph a gwaed ein Harglwydd,
an jachawdwr Jesu Grist gan gei-
sio y fendith ddifinyddiawl arnoch
eich hunain, ag hesyd ar ych tei-
luoedd.

Me-

Y Cyfieithydd at ei Blwyfolion:

Megys rhai yn byw mewn Cydgariad, gan gynnorthwyo eu gi-
lidd; megis rhai yn yn gwybod fod
gras Duw yn safadwy, gwedi ym-
ddngos i bob Dyn, i'n haddysgu i
ymwadu a' annwielder, a thrach-
wantau bydol.

Ag y dylem fyw'n Sobr, yn Tdu-
wiol ag yn gyfiawn yn y byd presennol
hwn; gan ddisgwil am y gobaith
bendigedig hwnw, ag anrhydeddus
ymddangosiad y Duw mawr a'n ja-
chawdwr Iesu Grist; Y'r hwn ai
offrymmodd eu hun trosom ni,
bechaduriad truan, fel y gallai
ein rhyddhau ni, oddi wrth bob math
o anwireddau ag annwield: b gan
ein puroni iddo ei hunan, yn bob
etholedig, yn ymlawennychu mewn
gweithredoedd da.

I'r Cyfryw berwyl od yw y
Cyfieithiad hwn. neu boen neu
lafur arall yn y byd a wnelwyf,
yn eich boddhau chwi, dyna fi yn
Cael fy Ewyllys, ag felly gan ych
gor-

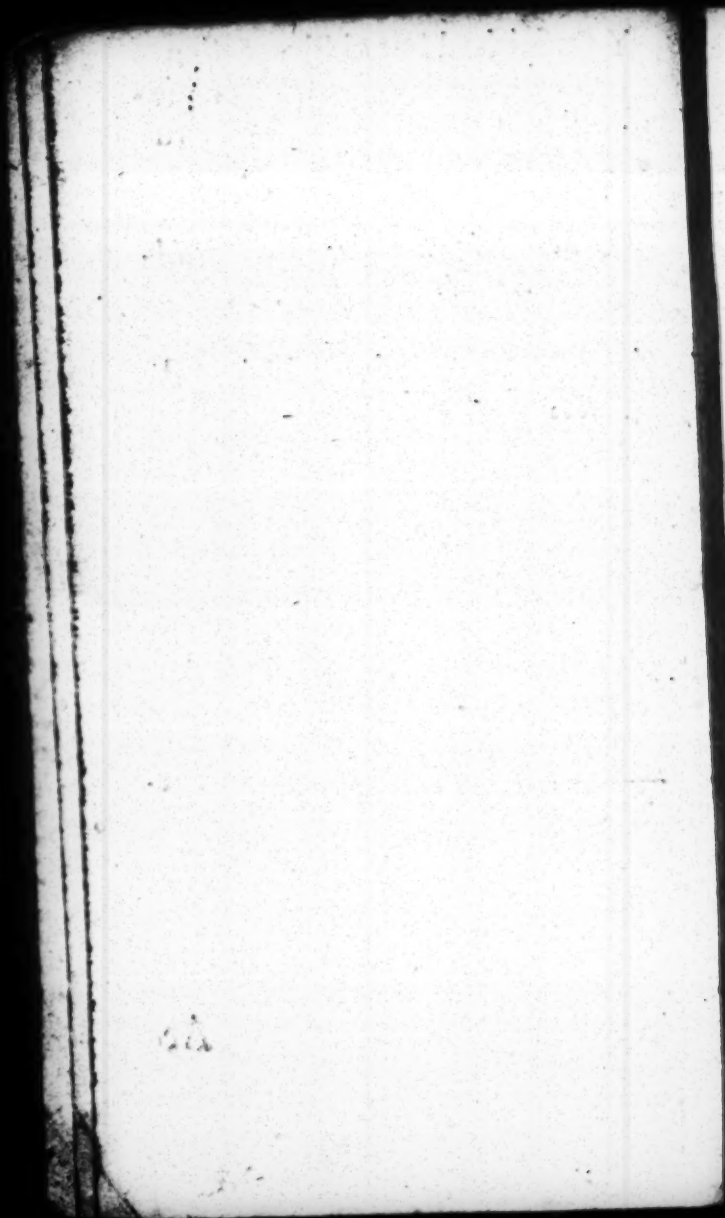
Y Cyfieithydd at ei Blwyfolion.
gorchymmyn chwi oll, am gw-
aith hetyd, tan fendith y goru-
chaf Dduw, y gorphowys.

*Tchgwir gariadus, a'ch ffydd-
lon wenidog yngbrist,*

*Ŵm Stafall yn Eglwys-
eg Mŷs Medi 7 chyn-
nyf. 1683.*

Edward Llwyd.

At



Ar y Gorthrymder gynt , y
bu y Cyfieithydd dano, ei
Warediad, o hono, ac ar
y Cyfieithiad.

ER Gorthwm llawdrwm lladrôn aThrasod
Y Gwrthryfel creulon,
Ni chollaiſt, ni wedaiſt Jôn,
Nath air Gwr, na Thu'r Goron.

Er erlid a llid a cholledydd oedd,
Heb un awr ddigerydd
O flaen y byd aflonydd;
Ys da ffawd, cedwaiſt y ffydd.

Tu y dryccin, [Hin yr An-hunedd dygn]
A digon o ddialedd
Mynnai Duw roi 'mynedd
O'r ras it i aros hedd.

Duw o'i farn cadarn fel codiad o feirw
I'th fowrwyd Cymeriad,
A'th ddug, eilwaith y gwelad
O'r nos du, i'r hen ystad.

Er aued budded, daeth llwyddiant agos
[Megaist a'th ddirprwyant,]
A Gwir ddawn ag urdduniant,
Hir-fendith i Blith dy blant.

Ag yn awr Lân mawr mewn maith, O hena-
Dihunaist yr heniaith, [inc
Gan Droï'r Anrheg Saesneg-waith,
Gymro gwyn i'r Gymraeg faith.

Cyfeithiad eiliad hoywlan Egwyddor
A llyfr Gweddi, diddan
A wnaethost, inni weithian
Dyna Rodd! be'duw 'n dy ran.

Gwaith Padrig a drig, yn dragowydd dâl
I dylwyth Meirionydd
Ai Ragor iw Gymreigydd
Hynny sy' deg nos a dydd.

Dylasur gwaith pŵr, darparwyd orann.
Y Gymraeg a urddwyd;
Degle, Lân parchediglwyd,
Dawn i'r faith a'i doniwr wyd.

*Di gei Nawdd yn hawdd, [Gair bydda yr-
Angel Cadair Affa'; [god,
A phellach it, ni phalla,
Gan Gymru deulu, ddydd da.*

Ei gowir a'i ffyddlon gâr,

Meredydd Llwyd a'i Cant.

*Er dal Cof am ei Anwyl Ewythr,
a'i anrhydeddus henaint.*

Y Tirion ddarllenwydd er maint
fu'r Gofal fo lithrodd ym-
bell fai tan Law'r Printiwr, megis
camgymeryd, camosod, neu adael
allan y Gorphowysfeuydd neu
rai o honynt, rhoi yr naill lythyr-
en yn lle 'r llall, Neu ei chamosod
neu golli llythyren neu roi unfach,
yn lle un fawr, nid oes Gymaint
nas gelli yn hawdd a'th law dy
hun e'u diwygio, rhai or beiau
amlyccaf sy'y'n Canllyn.

Pagina 66. llin y bedwaredd
rhwng eich ag yn scrifenwch hun.
pag. 80. llin 24. yn lle amwyadu
rhowch anwydau. pag. 128. llin
23. y'n lle fynd rhowch fuan.
pag. 132. llin 5. yn lle ddimau
rhowch ddiamau.

O Gweli ddim ychwaneg a'r
gam, uniona whynt yn howddgar.

Hyn a ddamweiniodd, yn ddiar-
wybod i'r Awdur, ag o anfodd y
Golygwr, gan frys yr Argraffwasc
Bydd wych.

P E N.

PEN. I.

Am y ddled-swydd.

PAN hyspyso gwenidog
 Duw, megis y mae yn
 rhwymedig iw wneuthur,
 ei fod ar y cyfryw
 ddydd neu ddiwrnod yn bwriadu
 gweinyddu neu i gyfrannu y Cysu-
 raf sacrafen neu gymmun o
 gorph a gwaed Cristein iachawdwr
 gan eich gwahawdd chwi i ddyfod
 iw dderbyn ag iw gymmerud, gan
 attolygu i chiwi eich paratoi eich
 hunain, yn dduwiol ag hefyd yn
 ddefosionol; mae yn angenrhaidd i
 chwithau ddeall mai eich iawn
 ddyled chwi yw, eich paratoi eich
 hunain; i ddyfod yn deilwng
 gyfranogion or fath fawr fendith,
 Ag nid meddwl mai digonol i w
 eich

e'ch bod yn gwrando 'r Gwafanaeth
 ar bregeth, ag ar hynny troi eich
 cefnau at fwrdd yr Arglwydd, yr
 hwn beth fydd yn amarch mawr
 iddo ef, ag nis gellir yn hawdd moi
 esculodi, megis y mae calonnau dy-
 nion drygionus yn peri vddynt goe-
 lio ei fod, ag er bod y fath ddaioni
 yn nuw, yn gymmeint ai fod yn
 cyfri yn well, weithredoedd tri-
 garedd in cymmdogion o flaen of-
 frwm nag aberth iddo ei hunan,
 pan esculusser un o honynt er hyn,
 nid yw yn gwneuthur mor un
 cynnig am achosion daiarol, (y,
 rhain a ellyd yn hawdd eu hepcor
 ai gadel heibio hyd amser arall ;)
 Llai o lawer eich diddanwch ofer,
 ach difyrwch, y rhain ni ddylent
 luddias, rhwstro, na rhoi heibio y
 ddyledswydd hon, nag un ddyled
 arall dduwiol; yn yr amser cy-
 faddas iw gwneuthur, dewch bawb
 gan hynny, cynnifer gwaith ag
 ich gwahodder. A phan weloch
 wen-

wenidog Duw ar ddarfod v bre-
 geth, neu'r gwasanaeth; yn myn-
 ned at y fort Sancteiddiol i baratoi
 y lluniaeth nefol hwn i chwi;
 hynny yw, i gyflegru 'r bara gwe-
 di ei dorri ar gwin gwedi dowallt
 allan, fal y gallo arwyddocau i
 chwi farwolaeth Crist; ai roddi i
 chwi gan Ddywedyd. *Cymmerwch*
a bwytwch ag yswch hwn er cof am
danaf; Hynny yw coffadwriaeth
 am Grist; Sefwch yn nhy Dduw;
 a nesnewch at ei fwrdd, ag yn
 ddiolchgar derbynniwch hwynt
 gantho; am y diben y mae yn eu
 rhoddi; nid amgen coffadwriaeth
 am farwolaeth Crist ai ddioddesai-
 nt ar y groes er dyfwyn di, dled-
 fwydd gwenidog Duw yw gossod
 y Bara ar gwin or naill du; eu
 darparu nhwy i Dduw. Torri y
 naill a thowallt allan y llall; eu
 bendithio, ai rhoddi nhwy i chwi:
 yno eich dyletswydd chwithau
 yw edrych ar y Bara ar gwin (fel
 B 2 hynny

hynny gwedi eu cyflegru a'u bendithio, megis yn arwyddocau i chwi Grist) ag felly eu derbyn; nid megis Bara a gwin, ond y peth sydd yn arwyddocau ei gorph a'i waed ef, i'w gyfrannu i'r teilwng dderbynwyr.

PEN. II.

*Angenolrwydd y ddyled-
swydd hon.*

EAlv galloch gyflowni y ddyledswydd hon; yr ych yn rhwymedig. Yngynta peth, trwy hysspyffol orchymyn ein harglwydd Grist; yr hwn a ellwch yn eglur gael ei weled; gwedi offod yn olau i'r byd bedair gwaith yn y Testament newydd: hynny yw llythyr cymmun neu cwyllys diweddas Crist; a hynny gan dri orfhangylwyr nid amgen na rhain St. *Matthew* 26. 26, 27. St. *Mark*

14 22, 23. St. *Luke* 22. 19, 24. felly hefyd y mae St *Pawl* yntau yn dywedyd yn ei Epistol cyntaf at y *Corinthiaid*, Pen. 11. 23, 24 25. Yr ho!l leoedd hyn, ond yn enwedig y diweddaf, chw! a wnaech yn dda eu darllen yn ofalus, ag yna, eu hystyried.

Yn ail mae mwy gofal iw gymmerud, am y gorchymyn hwn, (*Gwnewch hyn er cof am danaf*) yr hwn y mae St. *Pawl* yn iddywedyd; ei dderbyn gan yr arglwydd ai fod yn orchymyn diweddaf. Crist cyn ei farw, y nos honno, a bradychwyd ef cynn ei ddiodd-efaint, yr ydym ni yn arferol, mewn achossion eraill o fod yn barod i gosio ag hefyd, yn ofalus iawn am gyflowni, ewyllys diweddaf ein cyfaill wrth farw; Ag am hynny, pa gyfrif arall allwn ni roi am hyn os byw fyddwn ag Esceulustio y ddyled hon, gwedi gorchymyn mor gyhoedd, ond ein bod fal dieithraid,

neu a'r y gorau fod yn oer iawn ein
cariad iddo ef, yr hwn gariad, mae
yn angenrheidiol i chwi ei fy-
w hâu.

Yn drydydd, eich gofal yn y
ddyled hon, a bair i chwi ystyried
yn well ar y gorthymmyinion eraill
yrhai yn awr y foweth (fal y
mae gwaetha bod) a ddibriffir ; am
nad oes fawr ystyriaeth am y gor-
chymyn diweddaflawn, yr hwn a
ddarfu i'r Arglwydd yn dybygol ei
chwanegu, pan ymadawodd ar byd
i ddiogelu yr holl rai eraill a draddo
fai fe or blaen ; mae gwneuthur
hyn a gallu mawr yntho ; i gynhyr.
fu cariad Crist, yn ein calonau ni ;
A cariad Crist sydd yn ein cymhell
ninnau (meg s yr addysga St. Pawl
2 Cor. 5. 14, 15.) Canys y
mae cariad Crist yn ein cymhell, gan
farnu o honom fal hyn, os bu un
fawr tros bawb, fal na byddai i'r rhai
byw sy'n, mywach iadyn eu hunain
ond i'r hwn a fu farw iroftyn,
ag

ag a gysodwyd. Am hynny
gwnewch hyn er cof am dano
ef; yr hwn yw'r modd galluoc-
caf i chwi bob amser i wneuthyd
yn dda.

Yn ddiweddaf eise a fydd yn fodd
ich cynhyrfu chwi i ystyried eu or-
chymmynion trwy gariad ag ew-
yllys os bydd diffyg y rhain, nid yw,
eich vfuddod chwi o ddim cyfrif
neu ond ychydig, canys heb gari-
ad, nid yw'r cwbl ar a wneloch yn
gymmeradwy gan Grist, 1 Cor. 13.
1. ag oni ewyllyssiwch y peth
ir ych yn ei wneuthur ni bydd yn
gymmeradwy gennych eich hu-
nain; ond ni bydd diffyg yr an or
rhain, os yn ddetossionol yr ymmar-
ferwch ddyfod ir cymmun Sancta-
idd. Lle mae Crist yn ymddangos
(yn ei arwyddion gweledig oddial-
lan yn ewyllysgar ich gwared er
gorfod iddo farw trofloch chwi, gan
ddywedyd, pan grybwyllwyd hyn
gynta iddo;) Welc yr wyf yn dyfod

*yn Ewyllysgar i wneuthur dy ewyllys
o ddau.*

A ellwch gan hynny ymattal,
pan feddylioch am hynn heb
ddangos yr un fath gariad, a llawe-
nydd. Am fod yn hawsach i chwi
gyflowni ewyllys Duw nag ir oedd
iddo ef ddioddef y cyfrw bethau
ag a wnaeth yn ei ufuddod iddo.

PEN. III.

Am y diben y darfu ei ordeinio.

FE fydd gennych fwy awydd a
thuedd i hyn, pan ystyrioch y
diben, ar diwedd am yr rhai ir or-
deniwyd coffadwriaeth am ddiode-
faint Crist ai farwolaeth y cy-
fryw rai. A rhain sef

Yn gynna, gwn-uthur prof-
fess eich bod yn gristianogion,
a chredu yn ffyddlon i'r grefydd a
feliodd Crist ai-waed, ag mai dyma

'r union ffordd i hapusrwydd, a bod
ych holl fryd ar barhau yn yr union
ffordd honno, er pa beth bynnag a all
ddigwyddo, ie pe gorfyddai, i chwi
ei galyn ef at ei groes a dioddeu
eich croes hoelio.

Yn ail, rhoi gostynegdig ddiolch i
Dduw tad, am ddanfon eu unig-
anedig fab Jessu Grist i'r byd i fod yn
aberth tros ein pechodeu ni; A
rhoi gostyngeiddiaf ddiolch i
Dduw y mab, y bendigedig iach-
awdwr; Jessu Grist (am fod yn
wiw gantho) ymddarostwng cyn-
issed, ag iddo farw Marwolaeth
gywilyddus y groes; *Lle ir offrw-
modd ei gorff ei hun i fwrw ymaith
ein pechodau ni; Trwy ei aberthu
ei hunan, a rhoi mawr ddiolch ei
Duw yr yspryd glan, yr hwn a dda-
eth i ni, a newyddion da or nesoedd
ar ol in iachawdwr Eiscyn yno,
Achredi iddo ef buro 'n pechodau ni
trwyddo i hun, eise a cisteddodd i lawr
ar ddechennau y mawrhydi yn y gorn-
chelder.*

chelder. Lle y mae efe yn byw yn dragywyddol; Lle hefyd y mae yn goffadwrus am danom ni, ag hefyd am yr addewidion, y rhai yn ddi-
ammau, a gyflawna ef fal y mae ini weled yn eglur wrth y gwyftlon a adawodd efe i ni, oi fawr gariad aniben a diddiwedd.

Yn drydydd, gan hynny yr ych chwi yn eich rhwymmo eich hunain, wrth goffadwriaeth y pethau hyn i fod yn ffyddlaw niddo yn-
tau; a chadw yn ddihalogedig, y cyfammed Sanctaidd hwnnw, trwy'r hwn yr ych yn Arbennig, wedi ymrwymo, i fod yn hollawl yn eiddo ef, ag arei wassanaeth, ych dyfodiad iw fwrdd ef, (sydd yn naturiol) yn arwyddocau eich bod chwi oi deulu ef, ag hefyd oi berthynas: felly gwedi ych bod yno mor gariadus, gwedi eich croesawu gantho ef, yr ych chwithau yn rhwymedig am hynny ich hymddwyn ych hunain; megis ei wassanaethwyr

naethwyr, (ag mewngwirionedd)
 yn dybyccach iw gyfeillion, ag am
 hynny addunedwch wneuthur felly
 yn awr yr ych yn gyfeillion iddo,
 os cyd-gytunwch wneuthur ei
 ewyllys ef ymhob peth, cystal a
 hyn, (nid amgen) coffadwriaeth am
 ei sawr gariad ef, yn marw troffoch,
 felly y mae efe ei hunan yn doedyd,
 ag yn tyftiolaethu wrth ei Apostoli-
 on, yn y geiriau coffadwrus hyn;
Joan 15. pen 13, 15. Cariad mwy
na hwn nid oes gan neb, sef bod i un
roi ei einioes dros ei gyfeillion, chwy-
chwi yw fy nghyfeillion, os gwnewch
pa berthau bynnag yr wyf yn eu gorchy-
myni chwi.

Yn ddiweddaf, am ein bod fal
 hyn yn rifedi y ffyddloniaid mae
 gennych yn y sacrafen Sanctaidd
 hwn, gymundeb a Christ yn
 ei ddioddefaint ai farwolaeth;
 Ag hefyd yn ei haeddedigaethau;
 ag er nad yw y pethau a dderbynnir
 o honynt eu hunain ddim amgen na
 Bara

Bara a Gwin; etto trwy dduwi-
 ol ag ysprydol rad, i maent yn
 gorph ag hefyd yn waed Crist ir
 ffyddloniaid, y rhai trwy rhain, a
 wneir yn gyfranogion, or budd ar
 llefnada bwrcaffodd neu a brynodd
 Crist yn ddigon drud trwy ei aber-
 thu ei hunan tros ein pe-
 chodau ni, fal yn rhagorawl
 y mae i chwi iw weled ar ol y
 cymmun, yn addysg i chwi fal hyn,
 Holl alluog, a bythfywiol Dduw,
 yr ydym ni yn dirfawr ddiolch i ti,
 am fod yn wiw gennit ein porthi
 ni y rhai a gymmerasom yn ddyle-
 dus y dirgeledigaethau Sancteiddiol
 hyn, ag ysprydawl ymborth gwerth-
 fawroccaf gorph a Gwaed dy fab
 ein Iachawdwr Jesu Grift, ag wyt yn
 ein sicerhau ni drwy hynny oth am-
 geledd, ag oth ddaioni i ni, a'n bod
 yn wir aelodau wedi ein Copholae-
 thu yn dy ddirgel gorph di, yr hwn
 yw gwynfydedig gynnulleidfa yr
 holl ffyddlon bobl, a'n bod hefyd
 trwy

trwy obaith yn erifeddion dy deyr-
 nas dragywyddol, gan haeddedigae.
 thau gwerth fawroccaf angan a di-
 oddefaint dy anwyl fab, ydd ym ni
 yr awrhon yn oftyngedig yn attoly-
 gu i ti nefawl dad, felly ein cynnor
 thwyaw ni a'th rad, fel y gallom yn
 wastad aros yn y Sanctaidd gymde-
 ithas honno, a gwneuthur pob rhyw
 weithredoedd da, ag a ordeiniaist i
 ni rodio ynddynt trwy Jesu Grist
 ein harglwydd, i'r hwn gyda thi a'r
 yspryd glan, y bo holl anrhydedd,
 a gogoniant yn dragowyddol.

Amen.

PEN IV.

Am y paratoad i'r cymmun.

FE a dybygai un, fod hyn yn ddi-
gon i gynhyrfu pob dyn ag a
tydd a dim gofal arno am ei iechy-
dwriaeth tragywyddol (neu ei fod-
lonrhwydd presennol) i wneuthur
eithaf, ei allu, i'w baratoi eu hun i
fod yn deilwng dderbynwr or fath
fawr fudd, a lleihad. Ag nid yw yn
anhawdd moi wneuthur. Canys
pan ddysgoch eich Catechism, fal i
mae yn eglur gwedi offod allan,
yn llyfr gweddi gyffredin i'w ddy-
fscu gan bawb ag a fedyddiwyd; ac
yn ddisrifol yno ystyried yr addun-
edau ar addewidion a wnaed trof-
soch, ag yn y'ch henwau gan,
eich tadau, ach mamau beddydd
wrth y'ch bedyddio, yn y lle nes-
fa

fa chwi a ddylech gymmerud yr
 amser cyfaddas cynta, i gael budd
 cadarnhad confirmiad, (sef yw
 hynny arddodiad dwylo Escob, yno
 yr ych yn adnewyddu y cyfammod
 arbenig, ar adduned a wnaed yn
 eich henwau chwi, trwy eich mei-
 chnafon) wrth y'ch bedyddio gan
 siccrhau a chadarnhau hynny yn
 eich cyrph y'ch hunain, gan gydna-
 bod, eich bod yn rhwym i greu ag
 hefyd i wneuthur yr holl betbau
 hynny, a ddarfu i'ch tadau bedydd,
 a'ch mamau bedydd addo trof-
 soch chwi eu gwneuthur; Ag hefyd
 wrth arddodiad dwylo Escob; i
 mae mwy o rad difnyddiawl gwe-
 di gyfrannu i chwi i'ch cadarnhau,
 ach cryfhau yn eich amcannion
 Cristianogol, fal y galloch fod yn
 eiddo Duw yn dragowydd.

Ar ol hynny chwi a ellwch edrych
 arnoch eich hunain heb ddim am-
 mau, fod gennych gyfiawnder, i
 dderbyn; ag hefyd i gymmerud y

Sacrafen (ne'r cymmun) bendigedig o gorph a gwaed Crist, y'ch paratoad goreu tuag at hynny a fydd.

Yn gynta amcanu yn ffyddlawn fyw ar ol yr' adduned a wnaethoch yn eich bedydd, ag am y diben hwn. nw, cofiwch yn ddyfal bob dydd, mor arbennig y darfu i chwi, ar yr amser hwnw yngwydd yr holl alluog Dduw ar holl gemulleidfa oedd yno yn bressennol, gadarnhau, a chonfirmio yr adduned a wnaethoch; ag addaw yn ffyddlawn wneuthur hynny trwy gynnorthwy a rhad Duw, ag i gwnaech y'ch gorcu i'w chyflowni, yr hyn beth trwy y'ch cyfaddefiad eich hunain, a gytunnaffochi ei wneuthur.

Y tri hyn ynt yn gynta, bod i chwi ymwrthod a diatol, ag ai holl wneithredoedd, coeg rodres, a gwag orfoledd y byd ai holl chwantau cybyddus, anysprydol Ewyllys y cnawd, fal na ddilynoch hwynt

hwynt ag na'ch tywyfer ganddynt,
 Yn ail fod i chwi gredu holl bwn-
 ciau ffydd Grist. Ag yn drydydd,
 bod i chwi gadw holl Ewyllys duw;
 iol Duw, ai orchymmynion 'a rho-
 dio yn y cyfryw holl ddyddiau eich
 Einioes. Yn ail y gorchymmynion
 hynny, y rhai a addowsoch eu ca-
 dw, y maent yn cynnwys ynddynt,
 eich dyled tuag at Dduw a'ch dyled
 tuag at eich cymmydog, eich dyled
 tuag at Dduw sydd yn eich haddysf-
 eu fel hyn, credu iddo, ei ofni, ai
 garu, a'ch holl galon, a'ch holl Ena-
 id, ag a'ch holl nerth, ei addoli ef,
 diolch iddo rhoddi y'ch holl ymddi-
 ried ynddo, galw arno, anrhydeddu
 ei Sanctaidd Enw ef, ai air, ai wasa-
 naethu yn gowir holl ddyddiau y'ch
 Einioes.

Yna y mae 'n calyn eich dyled
 tuag at y'ch cymmydog, yn y gei-
 riau hyn: Ei garu fel fi fy hun, a
 gwneuthur i bob dyn megis y chw-
 ennychwn iddo vntau wneuthur i

minnau, caru o honof, anrhydeddu,
 a chymmorth fy nhad am mam an-
 rhydeddu, ag vfuddhau i'r Brenhin
 ai fwyddogion, ymddarostwng i'm
 holl lywiawdwyr, a dyscawdwyr,
 Bugeiliaid ysprydol, ag athrawon,
 fy ymddwyn o honof yn oftynge-
 dig, gan berchi pawb o'm gwell.
 Na wnelwyf, niwed i neb, ar air
 na gweithred, bod yn gowir ag yn
 union ymmhob peth a wnelwyf.
 Na bona chas na digassedd yn fy
 ngalon i neb, cadw o honof fy
 nwylaw rhag chwilenna a lledratta
 cadw fy nhafod rhag dywedyd ce-
 lwydd cabl eiriau, na drwg absen,
 cadw fy nghorph mewn cymhedro-
 ldeb, sobrwydd, a diweirdeb, na chy-
 byddwyf, ag na ddeisyfwyf dda
 na galud neb arall. Eithr, llafurio
 yn gowir, i geisio ennill fy mywyd
 a gwneuthur a ddylwyf, ymma-
 ryw fuchedd bynnag y rhyngo bodd
 i Dduw fy ngalw, yr holl bethau
 hyn a ddarfu i chwi addo eu gwneu-
 thur

thur, a'ch tafodau y'ch hunain, o
 flaen Duw ag hefyd y ngwydd y
 'gynulleidfa oedd yn bressenol wrth
 offodiad dwylo arnoch, y byddech
 ofalus, i'w hystyried a'i cadw a hyn
 addylai fod yn rheol wastadol yn
 eich holl fowyd; a galw ar
 Dduw trwy ddylal weddi am ei rad
 ysprydol heb yr hwn, nid y'ch mewn
 gallu i'w wasanaethu ef, yr hyn beth
 os gwnewch yn ddiragrith mi a
 rown gyngor (nid amgen na hyn)
 pob prydawn, (cyn i chwi syned
 i'ch Esmwythdra, i orwedd a chyf-
 gu) i chwi gymmerud peth amser,
 i feddwl a chofio, mor dda i ca-
 dwastloch eich adduned; ystyriwch y
 rheol hon, a lleir y'ch yn eich gwe-
 led y'ch hunain yn syr heb ei chy-
 flawni, neu i chwi wneuthur yn
 ngwrthwyneb i hynny, yna gwn-
 ewch adduned o newydd, i fod yn
 ofalus y dydd neffa, (Ag os gellwch)
 scrifennwch eich Esceulustia, am i
 chwi.

chwi dorri y cyfammod a wnae-
thoch rhyngoch a'ch Duw, pan
ddaloch fulw arnynt felly; Ag
wrth wneuthur hyn, llai o lawer a
fydd eich trapherth panddigwyddo
i chwi amser cyfaddas i gymuno,
Canys yno

Yn bedwerydd, ag yn ddiweddaf
y gellwch yn hawdd eich holi y'ch
hunain cyn cymmuno, fal y bo ge-
nych 'lawn gyfrif, och buchedd a'ch
bowyd, a'ch ymmarweddiad yn ba-
rod yn mlaen llaw, Ag onys gwne-
wch hynny, chwi a fyddwch mewn
ymdrech creulon, o eisiau i chwi
ddal fulw, pa wedd a modd yr ydych
yn treulio y'ch amser; ond yn y
llwybreidrwydd hwn, chwi a Ellwch
yn yngwrth, ag heb ddim cyfyng
gynghor, ddeall yn siccr, ag yn eg-
lur y cyflwr enbyd, a thosturus yr
y'ch chwi yn byw yntho. Ag felly
nid oes i chwi ddim ychwaneg i'w
wneuthur ai gyflowni trwy ffordd
paratoad.

paratoad, i dderbyn ag ei gymmerud
 y sacrafen bendigedig, ond yn vnig,
 yn gyntaf, trwy fawr dristwch ca-
 lonnau am eich pechodau, a chyfa-
 ddefiad hollawl o honynt (heb ge-
 lu un) i'r goruchaf Dduw; a hynny
 (yn ail) a meddylfryd hollawl i
 wellhau eich buchedd a'ch bowyd,
 ag i fod yn fwy diwyd, a gwiliadw-
 rus ar ol hynny; yn enwedig yn y
 rhai neilltuawl hynny, trwy rhai y
 darfu i chwi eich anrheithio eich
 hunain; canys nid yw cyfaddefiad
 tristaid, ag yspryd gorthrymedig
 (am eich pechodau) yn ddigonawl,
 ond mae yn angenrhaid iddo ddiw-
 eddu yn y llawnfryd diffuant hwn;
 ag yn drydydd, od ydych yn cyd-
 nabod, nad yw eich pechod, a'ch tros-
 fedd, yn unig yn erbyn Duw, ond
 hefyd yn erbyn eich cymmydogion;
 yno fel yr ydys yn eich cyfarwy-
 ddo, ag hefyd eich hannog, *Ngwas-
 naeth y cymmun bod i chwi gymodi a
 hwynt: gan fod yn barod i wneuthur
 iddynt*

iddynt iawn, a thal, hyd yr eithaf, e'ch
 gallu, am bob cam a thraha ar a wna-
 ethoch i neb arall, ag yn yr un
 bod o honoch yn barod i fadden i eraill
 a wnaethant i'ch erbyn chwithau me-
 gis ag y mynnach chwithau gael mad-
 denant am eich camweddau ar law
 Dduw. Pan wneler hyn oll, yna ni
 ddylech chwi wanffyddio o her wyd
 eich anheilyngdod, i fod yn gyfrann-
 ogion o'r wledd Sanctaidd, i'r hon yr
 y'ch gwedi eich gwahodd. Ag felly
 os ar ol y llythyren yr edrychwch,
 chwi ach gwelwch eich hunain bob
 amser yn anheilwng ond ynghyfri
 Crist, yn barod, ag yn deilwng, ag
 ni ddylai y geiriau hynny (y mae
 St. Pawl yn eu dywedyd) moch
 dychrynu chwi megis i'r wyf yn cyd-
 nabod, iddynt wneuthur i lawer,
 I Cor. II. 29. nid amgen na
 rhain. Canys, Yr hwn sydd yn bwytia
 ag yn yfed yn anheilwng sydd yn bwytia
 ag yn yfed barnedigach iddo eibun,
 am naa yw, yn iawn farnu corph yr
 Arglwydd,

Arglwydd. Canys yn gynta, y golledigaeth a grybwyllir yn yr fscrythyr yma, nid ellir moi iawn ddeall i fod yn meddwl, am dragywyddawl golledigaeth, ond am wendid, a chlesfydon, (ag or eitha) am farwo-laeth amserol, megis y mac yn eglur i'w ddeall, wrth synhwyr ygeiriau fydd yno yn calyn yn 30. adnod ml addymunaf arnoch eu Darllain; fel hyn y maent oblygid *hyn ei mac llawer yn weithiaid, ag yn llefsg yn eich mysg, a llawer yn bunno.* Ag, yn ail, fe alleffid rhagflaenu y farn hon, pe gwnaethai golygwyr yr Eglwys eu dyledswydd, gan farnu cospedigaeth ar ddrwg weithredwyr; fel yn Eglur i mac iw weled yn y 31. adnod yn y geiriau hyn, canys pe iawn farnem ni yn hunain, ni'n bernid. Ag, yn drydydd, y farn ddifinyddiawl hon, pa fath bynnag ydoedd trwy'r hon ir oeddynt yn golledig; oedd gwe-di ei bwriadu yn drugaredd iddynt, fel i mac iw ddarllen, yn 32. adnod
yn

iddynt iawn, a thal, hyd yr eithaf, o'ch
 gallu, am bob cam athraha ar a wna-
 ethoch ineb arall, ag yn yr un ~~modd~~,
 bod o honoch yn barod i fadden i eraill
 a wnaethant ich erbyn chwithau me-
 gis ag y mynnech chwithau gael mad-
 deuant am eich camweddau ar law
 Dduw. Pan wneler hyn oll, yna ni
 ddylech chwi wanffyddio o herwyd
 eich anheilyngdod, i fod yn gyfrann-
 ogion o'r wledd Sanctaidd, i'r hon yr
 y'ch gwedi eich gwahodd. Ag felly
 os ar ol y llythyren yr edrychwch,
 chwi ach gwelwch eich hunain bob
 amser yn anheilwng ond ynghyfri
 Crist, yn barod, ag yn deilwng, ag
 ni ddylai y geiriau hynny (y mae
 St. Pawl yn eu dywedyd) moch
 dychrynu chwi megis i'r wyf yn cyd-
 nabod, iddynt wneuthur i lawer,
 I Cor. II. 29. nid amgen na
 rhain. Canys, Yr hwn sydd yn bwytia
 ag yn yfed yn anheilwng sydd yn bwytia
 ag yn yfed barnedig aeth iddo euhun,
 am nad yw, yn iawn farnu corph yr
 Arglwydd.

Ar glwydd. Canys yn gynta, y golledigaeth a grybwyllir yn yr scrithyr yma, nid ellir moi iawn ddeall i fod yn meddwl, am dragywyddawl golledigaeth, ond am wendid, a chlesfydon, (ag or eitha) am farwo-laeth amserol, megis y mac yn eglur i'w ddeall, wrth synhwyr ygeiriau fydd yno yn calyn yn 30. adnod mî addymunaf arnoch eu Darllain; fel hyn y maent oblygiad hyn ei mac llawer yn weiniaid, ag yn llesg yn eich mysg, a llawer yn buno. Ag, yn ail, fe alleffid rhagflaenu y farn hon, pe gwnaethai golygwyr yr Eglwys eu dyledswydd, gan farnu cospedigaeth ar ddrwg weithredwyr; fel yn Eglur i mac iw weled yn y 31. adnod yn y geiriau hyn, canys pe iawn farnem ni yn hunain, ni'n bernid. Ag, yn drydydd, y farn ddifinyddiawl hon, pa fath bynnag ydoedd trwy'r hon ir oeddynt yn golledig; oedd gwe-die i bwriadu yn drugaredd iddynt, fel i mac iw ddarllen, yn 32. adnod yn

ygeiriau hyn, eithr pan in bernir,
 in ceryddir gan yr arglwydd, fal nan
 damner gyda'r byd, ond yn bedwe-
 rydd, am y rhai y fydd gwedi ei pa-
 ratoi eu hunain megis ag i maent
 gwedi ei cyfarwyddo, nid rhaid
 yddynt ofni cymmeint y Golledi-
 gaeth, ar farn ddychrynlyd i mae
 St. *Pawl* yn ei gyhoeddi Canys i
 maent yn eu holi eu hunain ag yn
Cydnabod, ag hesyd yn dysal ystyried
corph yr Arglwydd, a pha wedd (neu
 fodd) i mae iddynt ei dderbyn, a'i
 gymmeryd, ag am hynny nid ynt
 yn haeddu mor fath farn erchyllo
 Golledigaeth, i mae yr Apostol
 Sanctaidd, mor galed, a chreulon yn
 ei bygwth, megis i rai heb paratoad
 yn y byd.

PEN V.

*Boreuawl weddi y dydd y bw-
riadoch gymmuno.*

HEblaw y gweddiau arferedig,
trwy rhai yr ych yn ddiys-
cog, ag yn wastadol yn eich gor-
chymmyn eich hunain, i fod tan
nodded Duw, a rhoi iddo sawr ddi-
olch, am eu beunyddiol leshad,
mae yn weddus i chi wneuthur
cyfaddefiad neilltuawl iddo, am
eu gynnorthwy grasusol, a'i fen-
dith arnoch fal y galloch gyflw-
ni y ddyledswydd Dduwiol honno
yn y modd hyn.

O arglwydd yr wyfi yn ostyn-
geiddiaf yn ymddarostwng fy hun
o'th flaen di gan gyfaddeu fy mod
yn anheilwng or vn lleiaf or tri-
gareddau hynny, y rhai yr wyf

D

yn

yn gyffredin yn e'u meddiannu, gyda rhan arall o'th greaduriaid, canys rhy ormodd i'th anghofiaid di fy Nuw, am creawdwr, a Jesu Grift fy nrud brynnwr; yr hwn lawer gwaith a ddigiaid, y naill, ai trwy annwybodaeth, neu Esceulustra, neu trwy bechodau rhyfygus (yno cyfaddeu yn neilltuol yr holl bechodau yr wyt yn cydnabod, ag yn cofio i ti eu gwneuthur.

Ag er hynn oll, mor fawr yw dy ddaioni di, yn gimmeint ath fod yn wiw genit roi i mi amser cyfaddas, i fod yn gyfrannog o'th gariad tra rhagorawl a'th diriondeb yn dy anwyl fab yr arglwydd Jesu. Canys fe am gwahoddwyd, gan dy wenidog di, i ddyfod i wledda gidad ef, ar ei fwrdd, trwy wneuthur diolchgar goffadwriaeth, am yr aberth a wnaeth efe, o'i gorph ai waed eu hun ar y groes troffo-fi, Ag yr wyf mewn awydd mawr
i

i fyned, os yn rassusol i boddha iti,
 faddeu fy holl dramgwyddiadau
 ar a aeth heibio, y naill ai yn dy
 erbyn di fy Nuw, neu yn erbyn
 fynghymydog; A derbyn syng-
 halonnaidd dristwch am danynt a
 llawnfryd anffugiol i wneuthur
 fyngorau i wellhau fy muchedd,
 O bydd drigarog wrthyf, bydd
 meddaf drigarog wrthyf, yn o-
 styngyddiaf yr wyf yn attolygu
 ag yn ymbil yn dostur wrthyt, er
 mwyn Jesu Grist yr hwn a fu farw
 troffosi, ag er fy mod mor anhei-
 lwng, ag nad wyf yn meiddio rhy-
 fyggu un amser ddinessau ith bres-
 senoldeb; etto er hynny, na
 wrthod fi yr awrhon ond cannia-
 dha i middyfod yn hyf i'th fwrdd
 Sancteiddiol, ag od wyf mewnrhyw
 fath ar fessur gwedi fy mharatoi,
 i'th rad ti y mae i'm ddiolch, yr
 hwn a weithiodd y drefniad dda-
 ionus ynosi, ag am hynny (fel
 yrwyf yngobeithio) y pery i'm

cannorthwyo, fel na byddwyf, yn
 lleteuwr heb groeso gyda thydi,
 ond yn hyttrach cael fy llenwi a
 bywiol goffadwriaeth o'th sawr
 gariad tuag attafi, Ag ar fath
 bura gwressog gariad tuag attad
 tithau, Ag ar fath fodlonrwydd
 calon, am fy mod, yn cael bod yn
 un o'th weifon, fel y gallwyf mwy
 nag erioed o'r blaen, am i mi
 (mewn modd; yn y byd) dy
 anfoddhau di, a llawnfryd gwell
 ufyddhau i ti O ygraffusaf D Duw,
 yr wyf yn attolwg i ti, dyro i
 mi yr holl lawnfryd duwiol,
 hwnnw, fel y gallwyf fod gwedi
 fynghadarnhau trwy y lluniaeth
 netol a baratoaist i mi. Ac
 megis yr wyf yn barawd gwedi
 fy ymrwymo i gyflawni fy ad-
 dunedau o'r blaen, y gallwyf yn
 Sirol, ag yn ffyddlawn vsuddhau,
 dy dduwiol Ewyllys ymhob peth,
 a thrwy gynnorthwy dy yspriad
 Sanctaidd di, y gallwyf bob dydd,
 gynyddu

gynnyddu fwyfwy, hyd oni ddel-
 wyf i'th deyrnas dragywyddawl.
 Gwranddo fi, o Arglwydd, a Chy-
 nnorthwya, fi i gyflowni Felly
 fynled ymhob rhan o'r weithred
 DDUwiol hono, yr wyfi yn am-
 canu ag yn bwriadu ei chyflowni
 am golladwriaeth fy Jachaw-
 dwr Jesu Grist Ag fel y gallwyf
 (nid yn unig) yn breslenol.
 Lawenychu am eu fawr gariad
 tuag attafi, ond fel y gallo hyn-
 ny fynghynhyrfu i gyflowni y
 rhan arall o'm dyledswydd yn
 well: ag a mwy ewylllys holl
 ddyddiau fy mowyd, A hyn yr
 wyf yn oftyngedig yn deisyf ei
 gael, ag yn dostur yn ymbil am
 dano, drwy rhyglyddiad a
 chyfryngdod Jesu Grist, ir hwn
 gida'r tad ar yspryd Sanctaidd, y
 bo anrhydedd, gallu a gogoniant
 ynawr ag yn dragowydd.

Amen.

PEN. VI.

Am y model y mae Cymmuno.

FEl hyn mi a'ch tywysais, hyd at y Cymmun Sanctaidd; ag yn awr chwi a ddysgwiliwch i mi eich haddyscu, pa fodd y mae i chwi eich ymddwyn y'ch hunain yno, Nid adwen flordd Eglurach, na llwybreiddrwydd naturiolach, na'ch Cyfarwyddo chwi, y mhob peth fydd raid i chwi ei wneuthur, ymhob rhan o'r Gwasaneth dwyfol hwnw, Am hynny Pan ddarfyddo'r, bregeth, a chwithau yn weddus gwedi ych Cyfleu, yn eich eisteddile, fel na Cholloch ddim amser (tra fo'r gwenidog yn ei wneuthur ei hun yn barod) a bod y gynnuileidfa ni chymmunont gwediei rhybuddio i ymadael me-
wn

wn heddwch yr amser hwnnw,
Ail coffa, ag adrodd y weddi a
ddywedaisf or blaen, neu ryw
ran o honi.

Pan weloch y Gwenidog yn
mynedei syny at y bwrdd i wneu-
thur iddyledfwydd, yna doedwch
fel hyn; Bendigedig fyddo'r Ar-
glwydd am eu wenidogion, gorch-
wylwyr dirgelwch Duw; ond yn
enwedig, y Gorchwylwyr hyn-
ny fydd ffyddlon a doethion yr
rhai a ofododd eu harglwydd ar ei
deulu i roddi bwyd iddynt mewn
pryd *Math. 24, 45. i Cor. i.*

Pan ddechreuo'r Gwenidog
effrwmimu, yna doedwch fel hyn.

Eled pob un o'n gweddiau ni,
ynghyd a'r Elusenau a'n effym-
mau i synu yn goffadwriaeth o
flaen yr Arglwydd; Angylion yr
hwn (fel ir wyf i'n Credu) sy'n
bresennol yn y fath waith ar-
bennig, fel hyn y gall dyn tylawd
ddoedyd, boddhaed fy Arglwydd
im.

im hartling dylawd, am nad oes
 gennyf ond ychydig i'w offrwm,
 ond yr wyf yn fy offrwm fy hu-
 nan, ar Cwblar a allwyf eu wne-
 uthur, mi ai Cyslegra i'w wasana-
 aeth ef. Yna, deffro a Chyffroa
 dy hun, i galyn ag ei gynnor-
 thwyo y Gwenidog, yn y weddi
 honno tros holl stat Eglwys Crist,
 ag yn ofalus dal fulw, ar y Cyn-
 gor yr hwn fydd yn dechreu fel
 hyn. Anwyl garedigion yn yr Ar-
 glwydd: fel i gellwch weled
 yngwasanaeth y Cymmun, yr
 hwn a ddylai y Gwenidog ei lefaru
 yn Eglur, ag a'r gyhoedd, a ch-
 withau a'ch holl serch eu wrando
 Ai ddysal ystyried, Ag yna Cys-
 sylltwch yn galonnog, ag hefyd
 yn ofalus, hyd y galloch yn y gyf-
 fes gyffredni, holl alluog dduw &c.
 yna derbynniwch y rhyddhad ach
 gollyngdod o'ch holl bechodau
 trwy eiriau cyffuraidd Crist a'u
 Apostolion a bydded hynny i chwi
 yn

yn llawenydd mwya' yn y byd;
 gan eich Cynhyrfu eich hunain,
 pan fo'r gwenidog yn eich Cyn-
 ghorichwi, gan ddywedyd, der-
 cheswch eich Calonau, i fend-
 thio, a moli'r Arglwydd ynghyd
 a'r holl lu nefol am y gobaith a'r
 Cussur tragwyddol, a' roes eiseini,
 trwy rad Crist Jesu Yr addewi-
 dion Cyfluraidd gwerthfawr hyn-
 ny, a ddylai fod yn felysach ge-
 nnych (megis y mae y proph-
 wyd Dafydd yn doedyd, na'r mel,
 ag na dferiad diliau mel *Ps.* 19.
 20. a mwy gwerthfawr a dymu-
 nol nag aur Coeth. Ag yn awr
 chwi a Ellwch eich siccerhau eich
 hunain, er eich bod yn anheil-
 wng, ie Cymmaint ag ei gasglu'r
 briwsion tan ei fwrdd, etto wrth
 dderbyn, ei greaduriaid hyn o fa-
 ra a gwin, yn ol sanctaidd ordin-
 had ei fab Jesu Grist ein iachaw-
 dwr, er Cof am ei angan ai ddi-
 oddefaint, allu bod yn gyfrau-
 no.

nogion, o'i fendigedig gorph ai
 waed: yn ol y geiriau hynny, yn
 y weddi wrth gyssegru, doedwch
 yn distaw wrthy ch eich hunain:
Amen, Amen.

Pan fyddo y gwenidog ei hun
 yn Cymmuno, doedwch fel hyn.

Yr Arglwydd a'th wrandawo,
 Gofied yr Arglwydd dy holl of-
 frwmau, a debynied dy aberthau:
 Caniadhaed i ti Ewyllys dy Galon
 a'th holl ddymuniadau, a chyflo-
 wniad dy holl feddyliau; ie Cyflo-
 wned yr Arglwydd dy holl Erfy-
 niadau troffot dy hun, a throf-
 fom innau, a thros yr holl bobl.

Pan fyddych yn nessau i fyned
 at fwrdd yr Arglwydd ystyria i
 ba le yr ydwyf yn myned, a hola
 dy hun yn ddyfal, fel i Gwa-
 hoddodd y Gwenidog di gan
 ymresymmu a thi dy hun, fel
 hyn. *A ydwyf i yn wir ag yn ddif-
 rifol yn edifarhan am fy mbechodau
 ag wyf mewn Cariad perffaith a'm
 Cym.*

Cymmydogion? Ag yn meddwl di-
 lyn bychedd newydd, a chanlyn gor-
 chymynion Duw, A rhodio o hyn
 allan yn ei ffyrdd Sancteiddiol ef:
 Ag os ych yn eich clowed eich hun
 a'ch Cydwybod yn tyftiolaethu,
 hynny, eich bod o allu i gyflo-
 wni pob pwngc, ymrowch fel y
 mae yno yn Calyn: *Mi nessaf*
trwy ffydd i dderbyn, ag i gymerud
y Sacrament Sancteiddiol, i m di-
danwch Pan foch gwedi y'ch Cyflen
yn eich eisteddle; yna doedwch,
 O Arglwydd, beth wyfi, i ti fod
 mor rathusol wrthyf? Pa anrhy-
 dedd ydyw, i ti fyngwahodd ym-
 ma i wledda ar dy fwrdd di, Ar
 gorph a gwaed fy mendigedig
 iachawdwr i dderbyn gwyftlon
 o'i gariad ef, ag hefyd i ymr-
 wymo fod fy holl gariad innau
 iddo yntau; yr hwn gariad yr-
 wyf yn deisyf iddo gynnyddu:
 fwyfwy tu ag atto ef, a thuag fy-
 mrodyr Cristnnogaidd, ag hfeyd
 tu

tu ag at bob dyn, Pan rotho'r
 gwenidog i ti y bara, gan ddi-
 bennu yn y geiriau hyn ymborth
 arno yn dy galon trwy Ffydd gan
 roddi diolch, yno dowaid, yr wyfi
 yn Credu o Arglwydd, mae tydi
 yw bara'r bowyd, a ddaeth i lawr
 or nesoedd, trwy yr hwn yr ym
 yn Cael yn Cynnyddu, i fowyd
 tragywyddol, Ag yr wyfi yn di-
 olch i ti, am holl enaid, am i ti
 ddyfsgu i mi ffordd dduw mewn
 gwirionedd, Ag hefyd am iti farw
 tros ein pechodau ni, ag i ti gy-
 fodi drachgefn i roi i ni obaith o
 fowyd tragywyddol: bendigedig
 fyddo dy enw: fe a darfu i mi yn
 awr trwy dy ragrybuddiad ti,
 dderbyn y gwyftlon Sanctaidd am
 hynny Ag am hynny fy Enaid
 a sawrha y'r Arglwidd, am hys-
 pryd, fydd ny llawenychu yn
 Nuw fy iachawdwr. Rhad yr
 hwn (fel y'r wyfi yn gobeithio)
 a fydd gida'm hyspryd; fel y gal-
 lwyf

lwyf bob amser lawennychu yn
yr Arglwydd, am holl Ewyllys
fyth i wneuthur daioni. *Amen.*

Nen fel byn,

O Jessu fendigedig, yrwyf yn
Credw, dy fod ti yn Argl-
wydd ar y Cwbl; ag yr wyf yn
rhoi i ti galonnog a gostyngoi-
ddiaf ddiolch, am it syngalw i wy-
bodaeth dy ras, a ffydd yn ot:
gan attolygu i ti megis ag i dder-
byniais yr awrhon yr arwydd
newydd hwn oth sawr gariad,
(bendigedig syddo dy ddaioni) felly
y byddi byth yn Dduw i mi: A
chan barhau i wneuthur yn
dda, di am dygi i fowyd tragy-
wyddol, *Amen.*

E

Gweddi

*Gweddiferrach ar ol derbyn
y bara.*

O Arglwydd yr wyfi yn diolch
i ti am fyngalw i'r cyflwr
hwn o iechydwr iaeth, gan roddi
di i mi y gwystf newydd hwn,
o'th gariad di-drangc. Cynnorth-
wya fi a'th ras i gyflowni fy ny-
ledswydd i ti, ag hefyd i'm Cym-
mydog yn ffyddlon fel y gal-
lwyf aros yn dy gariad yn dragy-
wyddol; trwy Jesu Grist, &c.

*Gwedi iti dderbyn y Cwppan ar
Gwenidog yn dibennu yn y geiriau
hyn, ys hwn er Cof rowallt gwael
Crist trosot a bydd ddiolchgar.*

Tua dowaid fel hyn.

O Arglwydd nefoedd, a daiar,
yr wyfi yn rhoi mawr ddi-
olch i ti am fod yn wiw gennit,
gymerud ein naturiaeth ni arnat,

a thrwy hynny ddioddef am ein
 pechodau ni, ie towaſt dy werth-
 fawr waed ar y groes i'n prynu
 ni. Gogonniant, aurhydedd, ben-
 dith, a moliant, a fyddo iti o
 Arglwydd: I'r hwn (o wir ref-
 ſwm) y dylwn fyw, o hyn allan,
 Ag nŷd imi fy hunan. O Arglw-
 ydd yr wfi yn ymroi yn hol-
 lawl i th waſanaethu yn ffydd-
 lon: Gida llownfryd (os gor-
 fydd) gyfodi fyngrhoes a'th
 ganlllyn; Cynnorthwya fi Ar-
 glwydd daionus a gwna fi yn
 gyfrannog o haeddedigaethau dy
 ddioddefaint a'th farwolaeth,
 megis i m gwelych i mewn du-
 wiol burdeb yn ymroi i Uffyddhau
 i ti ymhob peth byth ag yn
 dragywyddol,

Amen.

Nen fel hyn.

O Fy enaid bendithia yr Ar-
glwydd, a Chwbl fydd ynof,
ei enw sanctaidd ef: fy enaid ben-
dithia yr Arglwydd, ag nag ang-
honia ei holl addoniau ef, yr hwn
fydd yn iachau dy holl lesgedd,
Ag yr awrhon a lanwodd dy enau
di a phethau daionus: yr hwn
fydd yn rhoi i'r obaith gwell ym-
mowyd tragwyddol. Bendithia
fi yn hollawl, (o Arglwydd fel
na byddawf yn ansicr o gael hyn-
ny: ond bod fy holl yspryd, am
henaid, am Corph, gwedi eu
haddu, yn ddilwgr hyd ddyfod-
olad ein harglwydd Iesu Grist,
diad ein harglwydd. *Amen.*

*Gweddi**Gweddi*

Gweddi ferrach ar ol derbyn
y Cwppan.

O Arglwydd yr wyfi yn rhoi
mawr ddiolch i ti drach-
gefn, am dy ryseddol gariad yn
danfon dy anwyl a' th unig fab
Jesu Grist i farw troffosi ac i'm
gwneuthur yn gyfrannogor budd,
am iddo dwallt ei werthfawr
waed troffom: amddiffyn fi yn
dragwyddol, ac ystyr dy gariad
ac trwy hynny Cadw fi yn fan-
ctaid, ac yn ddiargyoedd hyd ail-
dysodiad ein harglwydd Jesu
Grist,

Amen

E 3

Pan

*Pan eloch o fwrdd yr Argl-
wydd, i ch eisteddle, doed-
wydd wch fel hyn.*

Bendigedig fyddo'r Arglwydd
am ei gramawr rad a'i dri-
garedd tuac attom yngrhifft Jesu.
Bendigedig fyddo'r Arglwydd, yr
hwn a'n galwodd, ac a'n gwahod-
dodd, i gael ei gyfeillach ef. Ac
hesyd gida ei anwyl fab Jesu. Ben-
digedig fyddo ei enw, am i mi ga-
el yn awr dderbyn arwyddion oi
fawr gariad anniben ef. Am yr
rhainy dylwn lawennychu heb or-
phwys, am eu bod yn fwy gwerth-
fawr na holl dda'r byd.

O Arglwydd fy llawenydd yw,
ar bodlondeb mwyaf y sydd gen-
nyf yn y byd hwn, dy fod
yn fyngharu; yr wyti, mewn gal-
lu i'm gwneuthur yn happu-
lach, ac yn ddedwyddach, nac a fedra'i
feddwl.

O

O Cadw fi yn dragywyddol yn dy-gariad; Ac i'r diben hwnnw, cadw yno finnau yr unrhyw fed-dyliau, y llawnfryd, a dwyfawl dueddau meddwl, y rhai sydd yn awr yn Cynhyrfu-fynghalon.

Cadw rhain yn fywiol trwy alluog gynnorthwyadau, ac addewidion dy yspryd Sanctaidd; am y rhai y rhoest i'mi Siccrwydd o'th addewidion gwerthfawr, ac yn y gwyfalon sanctaidd hyn o'th fawr gariad; am y rhain oll (yr-wyfi eilwaith) yn rhoddi i ti o-fstyngeiddiaf ddiolch, ac yr wyfi yn ewyllyffionac anghosiwyf syth, mewn pa-faint oddyled y'r wyfi i ti; ac am hynny bob amser yn rhwym i'th foliannu gan ddoe-dyd.

Miaeth adershasa di sy'nau, o frenin nes ac a fendithia dy entw yn oes-oesoedd: bob dydd i'th fendithiaf: ac a folianna dy entw yn oes-oesoedd: tra fyddwys byw y moliannaf

yr Arglwydd: mi a gana'fawl i'm
Duw tra fyddwys.

Fy ngenaur a fynega foliant yr
Arglwydd.

*Bendithied pob cnard ei enw
sanctaid ef yn oes-oesoedd, Amen.*

*Tra fytho eraill yn cymmuno,
Chwi a ellwch ddoedyd,
fel hyn.*

CAdw ni oll o Arglwydd, yn
bur, ac yn aberthau Cym-
meradwy i ti dy hun; fel y byd-
dom gwedi ein paratoi i ddyfod
i'th bressennoldeb, yn ddiargyoedd,
trwy dra-mawr lawenydd:

Neu os mynnwch fel hyn.

MEgis; a nynt yn llawer,
ydym, un bara ac un corph
(canys yr ydym ni oll yn gyfran-
nogion or un bara. Ac a yfasom
or

or un cwppan) felly kannorth-
wya ni: gadw yn ddyfal undeb yr
yspryd mewn cwlwm trangn-
heddyf; a charu pawb eu gilydd
a chalon bur a gwresfog

Nen fel y mae St. Paul yn eich
addysgu Rhu, 15. 5. 6. Duw'r am-
wynedd ar diddanwch a roddo i
chwi synnied yr un peth tuag at ei
gilydd yn ol Christ Iesu. Fel y gal-
loch yn un fryd, a un genau, ogo-
neddu Duw a rhad ein harglwydd
Iesu Ghrif. Fe a ellir anchwan-
negu hyn: Molianned y bobl di o
Dduw, molianned yr holl bobl dydi,
a godiad haul hyd, ei fathludiad
moliannus fyddo enw'r Arglwydd or
pryd hyn yn oes-oesoed, Amen.

*Ar ddydd natalic Crist, a saith
ddiwrnod ar ol, chwi a ellwch
anchwannegu hyn at eich
addunedan.*

O Arglwydd yr wyfi yn awr,
yn fwy neillruol yn cofio,
dy ryfeddol gariad ti, am i ti
ddanfôn o'th wirfodd dy unig,
a'th Annwyl fab, (heb ein bod ni
yn ei ddisgwyl) i ymweled a ny-
ni, a hynny trwy fawr oftyngcid-
drwydd, ie y pryd nad oedd y byd
yn meddwl dim am danat; Ond
ir oeddynt yn ddieithraid, neu yn
hyttrach, ac hefyd yn wirach, yn
clynnion cyhoedd i ti.

O Bendigedig fyddo'r Arglw-
ydd, yr hwn a roddodd gimmeint
o anrhydedd in naturiaeth ni, ac
iddo foddhau byw yn ein mysg, ac
ymddangos mewn cyffelybiaeth
Enawd pechadurus.

O cadw ynoſi y fath goffa-
dwriaeth, ſel fyth na ddianrhy-
deddwyf ef, nac ychwaith fyfi
fy hunan; trwy gytuno i wneu-
thur dim aflendid, ynfy'nghawd
nam hyſpyrd, ond fy ymddwyn
fy hunan bob amſer, yn gyſatte-
bol i'r berthynas y fyddi mi ru-
ag atto ef mewn Sancteiddrwydd,
a chyſiawnder ger ei fron ef, holl
ddyddiau fy mowyd.

*Ar ddydd paſg a ſaith ddiwr-
nod ar ol.*

O Arglwydd, yr wyfi yn dy
ſendithio di, am iti gy-
flowni dy addewid i'm iachawd-
wr, *Na adewit mor enaid ef yn af-
ſern, nac i'th Sancti weled llygre-
digaeth*: Bendigedig fyddo Duw,
yr hwn trwy wneuthur hynny a
gadarnhaodd ein ffydd ni, yn yr
addewidion a wnaeth eſe i ni.
Dyma'r dydd (neur amſer) a wnaeth
yr

yr Arglwydd; mi a lawenychaf ac
 a orfoleddaf ynddo, dyma'r dydd yr
 ailgenhedlwyd fy mhrhynwr od-
 diwrth y meirw, a thrwy hynny,
 ef an hailgenhedlodd ninnau, i
 obaith bywiol o fowyd tragywyd-
 dol: *Dymma waith yr Arglwydd,*
ac y mae'n rhyfedd yn ein golwg ni,
fe ddangosodd yr Arglwydd i ni
oleuni: ie goleunir bowyd. Ac
 am hynny mi a offrymma iddo
 ef yn dragywyddol aberthau cy-
 fiawnder ynghyd a'r aberthau
 hyn o foliant, a diolchgarwch,
 am eu fawr drigareddau tuag at-
 rafi; y rhai abarhant yn oes-
 oesedd.

Ar ddydd y Dyrchafel a saith
ddiwrnod ar ol.

BEndigedig fyddo Duw, am
 fy'mod yn gweled Jesu (yr
 hwn tros amser a ddarostyngwyd,
 ac a wnaed yn is nar Angylion,
 gan

gan ddioddef marwolaeth) yn awr gwedi ei goroni mewn gogonniant, ac anrhydedd: O fy'nghalon ymdderchafa (O Jesu fendigedig) i'r uchedd-le Sanctaidd hwnw, lle ith dderchafwyd ti; a chadw hi yno heb syflud gan rod-di fy'holl duedd meddwl, ar bethau oddiuchod (lle'r wyti yn eistedd ar ddeheulaw Duw) ac nawnelwyf ddim byth a fyddo'n anheilwng i'r broffes Ghristnogaid, or lle hwnnw yr wyfi yn dy ddisgwil, o Jesu fendigedig, ti a ddywedais wrthym, i ti yn unig fyned o'n blaen yno, i baratoi lle i nin-nau.

O Arglwydd Bendigedig, lle ir wyti caniata i mi fod yno hefyd: Ac or diwedd cyfnewidio y corph gwael hwn, fel y gwneler ef yn un ffurf ath gorph gogoneddus di, yn ol y nerthol weithrediad trwy'r, hwn yr wyti o allu i ddarostwng pob peth i ti dy hun.

*Ar y Sulywyn a chwech o ddi-
wrnodiau ar ol.*

YR wyfi yn llawenychu yn fawr, am y Cyffur a ddanfonaist i mi, O Sanctaidd yspryd graffol: yr wyfi yn llawenychu fy'mod yn clowed (megis ac y tyftiolaethaist trwy'r rhoddion rhyfeddol a roest i'r Apostolien) fod fy anwyl iachawdwr yn fyw; Ac hefyd y bydd efe fyw yn dragywydd: Ac ni leiha moi gariad tuac attom, hyd oni ddelom i'r lle gogoneddus y mae efe yn byw ynddo.

Ysprydoliaetha fi fwy-fwy a'r h rad nefol, i fod yn sefydlog yn y ffydd hon, fel y gallwyf ddangos, a dwyn allan holl ffrwythau'r yspryd, ac nid yn unig gwrthwynebu, ond hefyd gorchfygu'r holl brofedigaethau a fo'ar fy ffordd, i'm llestair i'r nefoedd; hyfforddia
trwy

trwy dy gyngor, cryfhafia'th allu
a Chynnal fi i fyny a'th gyssurau
ymhob angenolrwydd : peryglon,
a chyfingderau ; fel or diwedd y
gallwyf ffordwyo, a thirio yn ddi-
angol i'th anrhydedd tragywyd-
dol, *Amen.*

Ar sul y Drindod yn unig.

A Nrhydeddus fyddo'r mawr-
hydi an-ymgyffred or ddi-
wahannedig dragywyddol Drin-
dod, yn enw'r hwn i'm bedydd-
iwyd ; ac yr wyf yn'ofstyngedig
yn ei addoli , gan roddi iddo
foliant, Bendidgedig fyddo dy enw
o Dduw y Tad holl alluog, Cre-
awdr nef a daiar ; trwy'r hwn yr
ym ni oll y byw, yn symmud, ac
yn bod.

A Bendigedig fyddo'r tragy-
wyddol fab y tad ein achubwr,
an gwaredwyr, Tywysog tang-
neddyf : yr hwn a brynodd yn
F 2 ddrud.

ddrud iawn , dragwyddol ryddhad i ni.

A Bendigedig fyddo'r yspryd glan , y Cyffurwr, yr hwn fydd yn towallt yno'fi feddyliau dai-onus , chwantau a llawnfrydau duwiol, ac am towys, fel yr wyf yngobeithio, i fowyd-tragywyddol.

PEN. VII.

*Myfyrdodau, a gweddian sy'n
C'alyu.*

OS bydd ychwaneg o amser gwedi i adel , Cyn Cymmuno pawb (fel y bydd gryffredinol ar wyliau mawrion, a lle y byddo llawer yn Cymmuno ar ddiwrnodiau eraill) treuliwch yr amser hwnw trwy fyfyrdod, Cym-maint ag a fydd eich gallu, fel y gal:

galloch gael Cydnabyddiaeth, am
y ddiben i'r ordeiniwyd y Sacra-
ment Sanctaidd hwn. Ag fel y
Galloch gael Cydnabyddiaeth am
hynny : trowch at y drydedd
bennod or llyfr hwn, a darllen-
wch y bennod honno yn bwyllus
wrth reol.

Yn gynta dywedwch wrthych
eich hunan, pan feddylioch yn ar-
bennig, eich bod gwedi ymroi yn
hollawl i fod yn ywir grifftion yna
dywedwch fel hyn.

O Arglwydd dy was di ydwyfi, ie
dy was di meddaf ydwyf : yr wyfi yn
Cydnabod, nad wyfi yn eiddo i'm ff
hun ; Canys fe a'm prynwyd a phris
mawr, ag am hynny m'i a ddylwn
ogonueddu Daw yn fy nghorff am
byspryd, yr hai ynt eiddo Daw.

Ag Q Arglwydd daionus Can-
northwya fi (megis ag y dylai un fydd
yn henwieuw Christ) i ymadel a phob
rhyw anwiredd.

Ag yn ail pan feddylioch am y peth nessa) hynny yw mor ddi-olchgar y dylech chwi fod i Dduw'r tad, i Dduw'r mab, ag hefyd i Dduw'r yspryd-Glan) mae yn hawdd i chwi droi y geiriau yr ych chwi yn ei darllen yno, i rod-di diolch megis fel hyn:

Beth a dalaf i'r Arglwydd am ei holl ddoniau i'mi? yn enwedig am hyn, am nad arbedodd moi anwyl ai unig fab ond efe ai trad-dododd i farw troffom ni oll?

Yn drydydd, chwi a ellwch roi ateb, pan feddylioch am y trydydd peth (Nid amgen na'ch ffyddlondeb iddo) gan ddywedyd fel hyn:

Mi a dyngais ag mi ai Cyflow-naf y Cadwn farnedigaethau dygyfiawnder.

Gostyngais fyngalon, i wneuthur dy ddeddiau byth hyd y-diwedd. *Pf.* 119. 106 112.

Mae'n rheffwm, pa beth byn-
ag a wnelwyf, ar air neu weithr-
ed, i mi wneuthur pobpeth yn
enw'r Arglwydd Jessu, gan ddi-
olch i Dduw ar tad trwyddo ef.
Col. 3. 17.

Ag yn Bedwerydd ag yn ddi-
weddaf pan feddylioeh eich bod
yn Cael Cymmundeb gidag ef;
yna dywedwch fel hyn.

Pa happusrwydd, a dedwyd-
dwch, mwy na hyn, a allafi i
ddymuned, na bod gida Christ, a
chael bod hefyd gidag ef, yn gy-
franog o haeddedigaethau i far-
wolaeih trwy rhain yr wyfi yn
ficer i fod yn gyfrannog gidag
ef, yn ei anrhydeddus adgyfo-
diad.

Yr wyfi yn Cydnabod wrth
hyn, fy mod yn aros ynddo ef, ag
yntau yno ffiniau, am iddo roddi
i mi ei yspryd,

O gwna fi, Arglwydd bendige-
dig, fwy-fwy i fod yn un gida
thydi,

thydi ; gan fyngwneuthrur yn berffeithiach, or un meddwl, yr un yspryd, ar un trefniad a'thi dy hyn.

Gweddi gartréfol y diwrnod hwnw.

Os byddwch wrth y Cyfryw fodd yn wir awyddus am gariad ein iachawdwr tuag attoch, ni lithra y Cofiadwriaeth hyn, yn hawdd, nag yn fuan allan o'ch meddwl, ag ni byddwch yn Ewyllysgar i ymadel ag ef; a thra yr arhesso Cariad eich prynwr gida chwi, efe a wnaif bob dyled Gristnogol yn esmwyth, ag hefyd yn ddiddan; ag fo-fydd hynny yn achos y bydd anodd, gennych i anfoddhau ef. Am hynny na phellwch wneuthur eich gorau, ar ei gadw gan, beri i'ch Calon awyddu y Cyfryw feddyliau, a rhain; gan ailcosio ar ryw amfer y dwithwn hwnw, y myfyrdodau or blaen gan rod-di a chwanegu

negu attynt y weddi yma fy'n Calyn.

Ni alla fi fyth ystyried yn rhy dda O hono'ti, O Dad y trigared-dau, a Duw y diddanwch oll, ar Cyflurau hefyd, am yr anfeidrol leshad a dderbyniais o'th fawr haelioni di? ag am hynny mi a ddylwn gymerud pob amser Cyfaddas i'th fendithio, gan ddoedyd yn dda am dy enw; yn enwedding yn awr.

Am ym archwaethu o newydd, mor rassusol wyti, am lt roddi dy anwyl a'th unig fab, ein iachawdwr Jesu Grist, nid yn unig i farw troffom ni, ond hefyd i fod yn ymborth ag yn gynheiliaeth i'ni, yn y Sacrament Sanctaidd a dderbyniais ag a gymerais heddyw.

Pan feddylwyf (yn unig) pa fa'th garedigrwydd yw, i mi gael fy mara beunyddiol, ag heb fod diffyg pethau gweddus i'm Cynhei.

heiliaeth am Cyffur yn y fuchedd
 bressennol hon : yr wyfi yn gwe-
 led fy mod yn fawr yn dy ddyled
 ti, ar y Cyfri hwnw, ie yn fwy o
 lawer nag a fedrafi ei fanegi : am
 fod yn wiw gennyf fynghyn-
 wys i ddyfod i'th fwrdd dy hun,
 ag yno fyngrhoesawr ar fa'th ob-
 aith bendigedig, i gael bod gida
 fy mrhynwr, yn y lle gogoneddus
 y mae efe ei hun ynddo, i gyd-
 lawenychu ag ef yn dragywyddol
 O Arglwydd, pa faint y mae hyn
 yn Cyrhaeddyd yn uchach nam
 meddyliau pennaf?

Ag a pha ddiddanwch a bodlon-
 rwydd y dylai hynny lenwi fyn-
 ghalon?

Meddianna fi, yr wyfi yn atto-
 lygu y ti, O Drugarog Dad ar
 fath ystyriaeth Duwiol or Cariad
 yma, fel fyth nag anghosiwyf
 mor happus wyfi am fy mod mor-
 agos i berthynas Jesu Grist; Ond
 ei gyfrif bob amser yn fawr anr-
 hydedd,

hydedd, am gael bod yn un oi
 weision ef, fel y Gallwyf yn ddi-
 baid, ag hefyd yn llawennychus
 ufuddhaiddo, a chymerud
 mawr ddiddanwch yn hynny, a
 phob Dyled arall, a berthyna i
 fowyd Cristion, y mae hyn yn ffa-
 for fawr, ag mi a ddylwn fod
 yn synniol, fel y Gallwyf bob
 amser gael y rhyddid i ddineffau
 atto, megis att fyngrasusaf Ar-
 glwydd, am meistr; gan gael ei
 feddiannu, nid yn unig yn y dy-
 ledswyddau hynny or grefydd gy-
 hoedd, ond ymma gartref yn fy
 erfyniadau, neilltuol atto ef. O na
 bae i mi trwy'r moddau hynny
 gynnyddu fwyfwy i fod yn debyg
 iddo ef, a dwyn gidam fi bob amser
 y fa'th gyfflybrwydd o'i Ddu-
 wiolder, o'i Ddaioni, o'i ofstyn-
 geiddrwydd, o'i fwrneidd-dra,
 ag o'i ddioddefgarwch fel y
 Cydnabyddo pawb, fy mod gida
 Jessu?

O na bae i mi y fath ystyriaeth
 Dduwiol o'i gariad ef, ar fath
 awydd defofionol tuag atto ef,
 gwedi adel, a'i sefydlu, yn fyn-
 ghalon; fel na fodlonwyf mo
 hono fy hun, am gweddiau beuny-
 ddiol yn hollawl, llai o lawer am
 fy nrhaethiad presennol o'm mawr
 gariad tuag atto ef; ond bod fyn-
 gwaftadol osal bob dydd i'm Cym-
 meradwyo fy hun, i fod yn ffyd-
 dlon iddo ef ymhob gweithred
 dda, fel na byddwyf ofnus
 yr eil-waith i ymddangos o'i
 flaen ef, trwy y gwahoddiad
 nesa a gaffwyf i ddyfod iw
 fwrdd ef.

A Bydded y Calonnau oll, or
 Cyfryw rai ag oedd yn ddefosi-
 onol yn dyfal-wrando dy wasa-
 naeth, yn llawen ymhyfrydu
 ynot. Cannorthwya ni oll i'n
 Cadw ein hunain yn bur, ag yn
 ddihalogedig, ag i rodio yn ofa-
 lus mewn ofn Duw, a thrwy gys-
 fur

fur yr yspryd Glan; Fel y gallo
eraill weled ein hymarweddiad
daionus ni yn Ghrift, fod mewn
mwy Cariad a chrefydd, a th
ogoneddu di ein Tad nefol.

Hefyd trigarha (fel yn ofryn-
gedig y gweddiastom y dydd
hwn) tros gyflwr y gatholig
Eglwys yn hollawl, ag hefyd fod
i ti reoli Calon dy ddewis-
wafanaethwr Charles ein Bron-
hin an llywydd; fel y Gallo
ese, yn ei holl feddy'iau, a ger-
iriau, a gweibredodd, yn
wastad geisio dy anrhydedd di,
a th ogoniant, a myfyrio ar gadw
dy bobl a rodded yn ei gadwraeth
ef, mewn digonoldeb, tangnedd,
dyf, a duwioldeb.

A chaniadha i bawb hefyd a
dderbynier i Gyndeithas Crefydd
Ghrift, iddyna ymwrthod a phob
peth, a fyddo yngwrthwneb i w
proffess, a chanllyn pob Cyfryw
beth ag a gytuno a'r unrhyw,

er 'cariad a'r dy anwyl fab Jesu
Grist ein harglwydd,

Amen.

*Os gwelir y weddi yma yn rhy
hir ymae yn Canlllyn yma
un ferrach.*

YR wyfi yma ailwaith yn ym-
ddarostwng o'th flaen di, O
Arglwydd nef, a daiar, i'th fen-
dithio, ag i'th foliannu, am dy
holl drigareddau tuag attafi; yn
enwedig am y rhai y dydd hwn a
dowelltaist arnafi.

Nid Ewyllyfliwn fod mor aniol-
chgar ag i mi yn yngwrth anghosio
y fath rad rhyfeddol; y bu wiw
gennyt-ei roddi i mi: ond Ewyl-
lyffio yn ddisrifol, Cael Goffadwri-
aeth or Cwbl yn fyngalon i'm
hannog i gariad a gweithredoedd
daionus.

Ag i'r diben hwnw yr wyfi yr awrlhon, yn adnewyddu syngost-yngedig cysyniadau attati, ar i ti yn ddilaid, synghynhyrfu, am Cynorthwyo a'th yspryd sanctaidd i roddio yn addas, or uchel alwedigaeth nefol honno ynghrist Jezu: trwy y fath fuchedd ag a fydd yn sobr, Cyfiawn, a Duwiol gan addoli ei a'dysg ef, ymhob peth fel y gallô yntau synghymrud innau yn wasda ffyddlawn iddo, a y dydd mawr hwnw, pan gaffom ei weled ef, nid mewn Cyscodau a gwrthrychau, ond wyneb yn wyneb.

A thrigarha wrth dy Eglwys yn hollawlgweddiau 'r hon, yr wyfi yn attolygu i ti eu gwranddo, ag am bob aelod o honi hi: ond yn fwy Enwedigol tros sawrhydi ein Brenhin Charles a phawb ar y fydd mewn Awdurdod tano ef, fel trwy e'u Duwiol ofal, a'u gwiliadariaeth, y gallô dy Eglwys yn lla-

wen dy wasanaethu di, ymhob
Duwiol lonyddwch trwy Jesu
Grist ein harglwydd,

Amen.

PEN VIII.

*Cyfarwyddiadau am fuchedd
Dduwiol i fod yn gyfu-
nawd i'r Cymmun
Sanctaid.*

YN Gynta, Cymmaer beth am-
ler bob dydd i gosio pa faint
yr wyti yn rhwymedig i'rh ia-
chawdwr Crist: Yn gynta am yr
adduned a wnaethost wrth dy fed-
yddio: yn ail dy arbennig fod-
londeb i'r adduned honno wrth
arddodiad dwylo; Ag vn dryd-
ydd, wrth ei adnewyddu yn y
Cymmun Sanctaidd, a'r yn Cy-
faddau pa faint: yr oeddych yn
ei

eiddyled ef, yn gynta, am iddo i offrw m ei hun ar y groes trof-foch, ac yn ail yn y Cymmun.

Os cofiwch y tri rheffwm yma y boreu pan ddeffrooch, fe fydd hynny yn ddiogelwch mawr i chwi; i'ch gwneuthur yn fwy cydnabyddus a'ch ymrwmiad.

Chwira ellwch ddechreu'r dydd ar cydnabyddiad hwn.

Nia wyf i yn eiddo i'm fy hun, ond yn eiddo'r Arglwydd. Efe am prynodd i a ffris mawr; ac fe a ddarfu i minnau adnewyddu; ail-waith, ac ail-waith y gwasanaethwn ef: Ac am hynny mi ai gogonneddas, am Corph, ac am Henaid: y rhain, fydd eiddo ef.

Ond fel y sercho eich calon yn fwy tuag atto ef, dywedwch fel hyn:

O mor happus ydwyf i, am i mi ymrwymo i wasanaethu y fath feistr, ag Arglwydd grassusol a Christ Iesu! Fyth ni chollaf i mor fath

addwedwch, trwy fod yn an-ffyddlon iadu ef, nag anghoffadwrus am eu lawr gariad ef. Yn drydydd eich cadw eich yn tefydlog yn y llawn-fryd hwn. yn ystyriol bob dydd, darllenwch eich dyled i nac Daw, a ch dyled i nac at eich cymmyd, megis yn egiur eu maent gwedi ei gollod ar lawr yngh Catechism yr Eglwys.

Ac ar ol i chwi eu darllen dywedwch fel hyn. Hyn oll a addewais, ac a addunedais, yr amser hwnw pan i'n gwnaethbwyd yn Cision; *Hyn ailwaith a Siccerbeais; a hyn ll trwy rad a Cynnorthwy Daw yn ffyddlon a gyflawnafi*

Yn bedwerydd, llawnfryda yr amser hwnw, i fod yn wiliadwrus: yn enwedig, yn y pethau hynny, trwy'r rhai y darfu i chwi ystyried, (wrth eich holiad diweddat) eich bod yn fwy delffygiol, ac am hynny yn fwy addas i ch

i'ch Cyrhaed yd. Yn hyn oll cys-
surwch eich hunain i ym-arfer
mwy diwydrwydd, i oflod gwil-
wyr caethach ar eich Calon, gan
fod yn ofalus i ymwrthod a'r lle-
oedd, a'r cyfeillion, a'r achlyssur;
a fu arferol o'ch denu i berygl.

A phob nos gelwch ych hun, i
roi'ch cyfri am y dydd aeth hei-
bio.

Yr Bummed, nid oes neb yn sic-
cr, mewn cymmaint trafferth, ar
nas gall gymmerud peth amser i'r
fath orchwylion byrion a rhain ac
os ymarferir nhwy yn ddisrifol,
a pheidio a rhedeg trostynt, yn
rhy-suan; nhwy (yn siccr) a al-
lant eich archwaethu yn edaionus,
ac yn happus yn eu calonnau,
trwy ei holl fowyd.

A cer eu gwneuthur yn ffrwyth-
lonach, anchwanega y weddi i'rr
hon, cyn fynyched ac y gellych
bob dydd.

Holl alluog Duw, yr hwn a rodd-
daist dy un mab i ni yn aberth tros
béchod, a befyd yn esampl o fuchedd
Dduwiol dyro i mi dy ras; fel y gal-
lwyf byth yn ddiolchgar dderbyn ei
anrhaethaul lesiad ef: a befyd ben-
nydd ymroi, i ganlyn bendigedig
lwybrau ei wir lanaf fuchedd ef,
trwy'r nwrhyw fesu Ghrifft ein hargl-
wydd, Amen.

Yn chweched; os bydd eich
achossion y fath, fel nas galloch
bob dydd ddarllen, fel y galloch
gofio eich dyled tuag at Duw,
ac befyd tuag at eich cymmydog;
gwiliwch na phalloch oi wneu
htur; unwaith neu ddwy or lleiaf
yn yr wythnos: a myfyrwch tros
ennyd, wrth ddiweddu pob rhan
neillduol, gan ddywedyd, *hyn*
yw fy iawn ddyled i a thrwy ras a
chynnorthwy Duw mi a'i cyflawn-
af.

Ac wrth ddiweddu'r cwbl (fel
y byddo'ch darlleniad yn ffrwyth-
lo-

lonach) dywedwch fel hyn. Tdd
 wyfi yn mawr ddiolch i'm Tad nefol,
 am iddo sy'n galw i'r gyfryw sechyd-
 wriaeth hon, trwy Jesu Ghrifft ein
 iachawdwr. Ac mi a attolygwyf i
 Duw roddi; I mi ei rad modd y
 gallwyf aros ynddo holl ddyddiau fy
 einioes, Amen

Ac yn faithfed trwy'r moddau
 hyn llawnfrydwch eich paratoi
 eich hunan . cyn fynwched ac y
 galloch i dderbyn, ac i gymernd y
 Cymmun sanctaidd : gan gofio hyn
 (bob amser) megis ac trwy ych
 bedydd, ich gwnaed yn aelod o
 Ghrifft, a Chychwnta i gyflwr iech-
 ydwriaeth ; felly (yn grffelyb
 fodd) trwy'r cyfundeb yma ac i se,
 yr ych yn parhau yn y cyflwr
 bendigedig hwnw yr hwn ni gall
 eraill noi arddel nai feddiannu,
 nid amgen na'r rhai y sydd yn esc-
 enluso gwneuthur hynny er cof am
 Ghrifft.

Am

Am: nad ynt yn rhoi tyflosa-
 eth yn y byd o'u bod o gymeithas
 y Cristianogion; nac chwaith
 dim rheslwn i feddwli bod yn
 aelodau bywiol i Ghrift, ac hefyd
 mewn cyflwr iechydwrriaeth nid
 ynt ond hanner Cristianogion, ai
 cymerud at v goreu: yn unig,
 gwedi ei bedyddio i Grist, ac heb
 ddim cymmundeb ag ef, yn y
 Sacrament arall or cymmun a
 ordeiniodd efe ac wrth ei bed-
 ydd, a ymrwymasont a'r ei gy-
 merud.

In wythfed.

ONys gellwch gyflawni eich dyled tuag at Duw, ac hefyd tuag at eich cymydog; na rwystred hynny monoch i fyned i gymmuno, pan gaffoch amser cyfaddas.

Ond yn unig ymddarostyngwch eich hun yn fwy o flaen Duw, trwy'ch diragrith edifeirwch; ac ewch i gryfhau eich llawnfryd Cristnogaid: trwy dderbyn, a chymerud y lluniaeth ysprydol hwnw, a ddarfu i Grift, ei arlwyio i chwi; ac attolygwch iddo, gyfrannu ychwaneg i chwi o'i ysprydol gryfdwr.

In namfed.

OS yn wastad y ciliwch yn
 eich ol, *nedwch i hynny y*
Chwaith mo'ch llwfrban chwi, na
 pheri i chwi anghoelio nas gell-
 wch byth ei gymryd ond yn
 hytrach gobeithiwch yn auw, a
 thrwy ddianwadalwch, a mynych
 ymarfer hynny, a phob modd
 Duwiol arall, chwi a ddowch or
 diwedd i fod yn fwy setydlog, ac
 yn fwy diysgog i wneuthur yn
 dda.

Ni byddwch fyth felly, os gad-
 ewch heibio gymmuno; ond c-
 hwi a fyddwch mwy esceulus am
 bethau eraill; ac am hynny yn
 wastadol gwnewch hyn, fel y mae
Crist yn erchi i chwi ei wneuthur;
 ac ir diben hwn gwnewch hyn, fel
 y galloch eich ymrwymo y'ch hun
 yn dynnach, ac yn ddiwyasch iddo
 ef ac wrth wneuthur hynny, chwi
 a

a gynnyddwch fwy-fwy mewn
gallu a Chryfder, i gael y fuddu-
goliaeth, ac i orchfygu Diafol, y
byd, ar cnawd.

Yn ddegfed ac yn ddiweddaf, na
rwystrer chwi gan aman, a ffetrus-
der, (trwy rhai y mae llawer yn
eu blino, ac yn eu digalonni eu
hunain) rhag cael y budd ar Hef-
had y sydd i'w gael wrth fynych
gymmuno, nid oes ddigon o le
i'w hyftryied yn y llyfr hwn.

Ac od oes un dyn heb allu bod-
dhau moi gydwybod, yn y ffordd
yma a ddartu i'mi ei gyfarwyddo
ef ynddi, gwilied hwnw yn ddytal
rhag iddo fethu calyn y cyngor yr
ydwyf yn ei roddi i ldo yngwaf-
anaeth y cymmun, yr hyn yw, i
fyned at un doeth dyscedig, o we
nidogion gair Duw, ac agored ei
ddolur, fel y gallo dderbyn cyfryw
gyngor ysprydol, hyfforddiad, a
Chonffordd, fel y gallo ei gyd-
wybod ymysgafnhau: a thrwy we-

*nidogaeth gair Daw, allu o honaw
dderbyn cyffwr, a daioni gollyngdod,
er heddychu ei gydwybod, ac ymo-
chelyd pob petruſter ac anwybod-
aeth.*

Ac i'ch cynhyrfu i wneuthur
hyn, ystyriwch wrthy ch eich hu-
nain : pa faint o reſſymmau 'ch-
waneg y fydd i chwi i fod yn fwy
eich ofn am i chwi beidio a my-
ned; na bod yn ofnus am fyned
i gymmuno. y rheſſwm yw, am
fod i chwi orchymmyn eglur i
gymmuno, ac nad oes dim ond
eich ofn, ach petruſter yn eich
lludias a'ch cadw oddiwrtho.

P E N IX.

Am anghoelion, a phetruster.

FE a wna beth gwasanaeth (ond antur) i eneidiau gweddus, os dangosiaf uddynt pa fodd y gallant yn hawdd gael i boddhau ynghylch llawer oi hanghoelion cyffredin (os cymerant gyngor gan wenidog Daw am danynt;) er nas gallwyf sefyll ar yr holl achossion a'r anghoelion am hynny, mi a warria'r bennod y ma i Egluro'r achos, yn gyntaf ni a glown yn gyffredinol liwied hyn i ni, pan ddywedom i ddynion eu esceulu-stra am gyflawni y ddyled hon, nid wyfi (*medd un*) yn ymhyfrydu yn hynny, nac mewn dyledion Duwiol eraill; ac am hynny i ba beth y gwneir hwynt, yr union ateb yw hyn, od ydych chwi yn

H 2

cy.

cyfrif yn well gyflawni eich dyled-
swydd, o flaen eich ddiddanwch,
ach budd , yna nis gellwch lai na
chwymerud bod-lonniad rheymol ,
(os y'ch yn eich dirnad eich hun)
yn y peth a wnaethoch.

Ie os ddeallwch hynny yn dda,
fe a fydd i chwi yn fodlonniad
mawr; yn cyfarteb mawrbydi
eich diddanwch, ach budd fydd,
yr hwn a naccaefoch er mwyn
Duw

Yr hwn (mae'n rhaid i chwi ei
gofio) a fodlonir am i chwi wne-
uthur hyn a aliech, (yn enwedig
pan ich profer mewn ffordd ar-
all;) Ac felly dylech chwithau
fod hefyd yn fodlon. gan obeithio
wrth hir ymarfer rhinwedd yn d-
dianwadal, y dyry i chwi y fath
owyllys mewn hyfrydwch ac a
ddymunoch ei gael.

Yr wyfi yn siccr mai dyma'r
ffordd i'w ennill, os yw efe i'w
gael.

Yn

Yn ail y mae craill yn cwyno
fod hurtrwydd mawr yn ei gorch-
fygu mewn dyledion sanctaidd; fel
nad oes ganddynt awydd yn y byd
iddynt.

Nid oes fawr ragoriaeth rhwng
hwn ar cynta; ac am hynny mi
chwanega hyn yn unig, fal pan
gymeroch arnoch eich hun yr holl
boen a ddarfu imi ych cyfarwyddo
yn y bennod or blaen, ni ddylech
mo'ch tristau eich hun am eich
hurtrwydd: Ond ei gyfrif at eich
cyflwr naturiol neu ryw an-ardy-
mmer yn eich corph.

Ac nid oes yr un or ddau yn
eich gallu chwi i'w ddiwygio;
ond yn unig ufuddhau iddynt a'i
dioddef trwy ammynedd: i fod
yn fyrr, nedwch i hyn mo'ch
blino, llai o lawer eich rhwystro
i gymmuno; os wrth dderbyn y
cymmun sanctaidd, yr ych chwi
yn deallt eich bod gwedi eich
gwneuthur yn fwy gofalus yn eich

dyledion sefydlog. Yn III: yr an-
ghyflur mwya or cwbl yw hwn.
(Medd un) Nid wyfi yn cael budd
yn y byd wrth gymmuno, ac nid wyfi
yn cynnyddu yn well un groyn am ei
fynych gymmerad.

Ac nid yw'r ymmodrodd ym-
ma yn fwy cyffredin, nac i mae
gan mwya yn ddiachos: Megis ac
y mae llawer o bobl (y foweth)
yn meddwl ei bod yn cynnyddu
yn well pryd na chymmunont na
phan y gwneilont, ac craill yn
meddwl yn y gwrthwyneb: holwch
gan hynny eich hunain wrth eich
dyled tuagat Dduw, ac hefyd eich
dyled tuagat eich Cymmydog.

A'c edrychwch a gwflawned
nhwy yn well, er pan dderbynni-
asoch y cymmun Sanctaidd; ga-
dewch i'ch gweniaegion tylodion,
eu holi eu hunain, pa un a wnant
a'i bod yn ei trefnu eu hunain,
yn fwy gostyngedig, gan ber-
chi pawb oi gwell; a bod yn
of-

ofalus i fyw'n union ac yn ffyddlon; ac hefyd i reoli e'u tafodau, ac ymwrthod a drwg absen, cystadl a lledratta, &c. gan fod yn fodlon i'w cyfwr, ymha ryw fuchedd bynnac y rhyngo bodd i Dduw eu galw.

Dyma'r arwyddion hynod, o *gynnyddu yn well*, trwy'r rhain chwi a ellwch yn iawn eich barnu eich hunain: ac y naill ai cael eich gwaredu yn hollawl och pe-truster, neu wybod pa fodd y mae i chwi gael hynny, trwy fwriadu yn ddifrif ossod ar y goreu y fath rinweddau.

Yr un fath y dylai *plant* eu holi eu hunain, ynghylch yr un anrhyddedd, a gostyngedd rwydd; a pha un a wnant ai bod yn anrhydeddu eu rhieni yn fwy nac or blaen; gan ymddarostwng i'w holl lywriadwyr, dyscawdwyr, bugeiliaid ysprydol, ac athrawon.

Ar bobl *fenanig* a ddylent eu holi
 eu hunain pa un a wnant ai bod
 yn cadw eu cyrph yn ofalus, mewn
 mwy *Cymmedroldeb*, *soberwydd*, a
diweirdeb; am fod mwy profe-
 digaethau yn digwydd iddynt i
 weithredu y drygioni, ar beiau y
 sydd yngwrthwyneb ir dyledion
 Cristnogaid hyn.

Ac ymma y mae'n addas ac
 hefyd yn perthyn, i mi ddwyn ar
 gof, un peth y mae llawer yn ac-
 hwyn, fod yn ci maeddu yn dra-
 mawr, (nid amgen, na *chynhyr-
 fadau y trachwantau cnawdol*, ac
 at y'r rhain y mae y rhai ieuainge
 wrth naturiaeth yn hylithr; se ellir
 ateb, nis gall fod amgen, os bydd-
 ant mewn iechyd : ac am hynny
 mae'n anghenrhaid fod mwy gofal
 a diwydrwydd, i'w cadw nhwy
 'n bur ac yn ddihalogedig.

Yr hyn a allant eu wneuthur,
 er clowed y rhyw anwyadu yn-
 ddynt, trwy na chanllynant, mo
 hon:

honynt ac na adawant moi tywy
so ganddynt, i weithredu dim a
fyddo gwaharddedig gan Dduw.

Dyma'r cwbl a addawsoch yn
eich bedydd, *ymwrthod ac anys-
prydol ewyllys y cnawd, fel na ddily-
nech hwynt, ac nath dywyser gan-
ddynt.*

Trachwantau, hyn yw, e-
wyllysion eill fod i chwi megys
yn deimladwy, ac nis gellir yn
hawdd moi ddarostwng : ond ni ly-
grant fyth mo honoch, trwy na
cydsynio'ch a hwynt; ar cwbl y
fydd i chwi iw wneuthur, yw,
ymwrthod eu calyn, i'r ffordd ddi-
ffraith y ceisiant eich denu, ach ty-
wyso iddynt; a llawnfrydwch
na foddhewch 'monynt mewn
ffordd yn y byd, ond yn unig
yn yr hon y mae Duw yn fodlon
iddi.

Ac yr un modd mae'n rhaid i
chwi eich holi eich hunain ynghy-
lch eich dyled tuag at Dduw. A
yd-

ydych chwi (yn fwy calonnog a
sefydlog) yn credu yr hyn a ddy-
scodd Crist i chwi yn ei efengyl,
ydych chwi yn wir yn coelio hyn-
ny, fel y mae'n peri ofn arnoch,
rhag i chwi mewn un modd ei
anfodd-hau ef; gan gyfri, a ffr-
issio, ei addewiddion ef, yn fwy na
holl gyfoeth y byd; meddyliwch
eich bod yn gyfoethogion trwy
ffydd, a gobaith, er eich bod
yn y gwrthwyneb, yn dylawd,
ac o isfel radd yn y byd.

*Dyma'r arwyddion goreu am
wellhad dyn.*

PEN. X.

*Cyfarwyddiadau rhag mynych
ddychwelyd i bechu.*

BWriedwch yn eich meddwl,
fod dyn yn mynych ddych-
welyd, i'r pechodau hynny, a
ddarfu iddo lawnfrydu yn ddiys-
cog eu gwrthnebu, ac yn arben-
nig, a addawodd ymwrthod a
hwynt; pa beth y fydd i'w wneu-
thur yn yr achos ymma?

I hyn, yr wyfi yn rhoi ateb;
yn gynta mai dyled dyn yw ei
farnu ei hun, ie (hefyd yn doft)
ei euog-farnu ei hun 'am hynny:
fel yr wyfi'n meddwl y dylai
hyn fod yn rhan or farn y mae'r
dyn yn i faruu yn eu erbyn ei hun,
ei farnu ei hun yn anheiliwng o fod
yn gyfranog or Cymmun Sanct-
aidd.

aidd. Felly (hefyd yn wirionedd) y barnai'r Englwys, pe bai iddi gydnabvddiaeth pa fath ddyn ydoedd, gan gospi y cyfryw ddrwg weithredwr.

Ac am hynny (yn ail) edrych arno ei hun, a meddwl ei fod mor aflan arci a ddychwel at ei chwyd-fa ac am ei fod felly ymattalied rhag myned i fwrdd yr Arglwyd; hyd oni-byddo yn ddigonol gwedi ei ymddarostwng, gan gydnabod ei bechod, ac hefyd ei berygl, i fod yn fwy gofalus trwy lawnfryd gwell.

In drydydd.

A Hyn a ellir gobeithio a fydd, os efe (am y rhesfwm ymma ac nid un arall) a arbed ddinestau yno; gan edrych arno eu hun yn rhy wael i feddianu y fath uchelfraint, ac nid wrth sefyll allan trwy esceulstra; a
dio-

diogi, i gymmerud poen gidac efe
 ei hun, llai o lawer gwan-ffyddio
 am drigaredd Duw; ond yn unig
 am y cydnabyddiaeth sydd gan-
 tho oi an-haeddedygaeth, a thrwy
 ymddarostyngiad dwfn, ei ger-
 yddu ei hun, am na wnaeth well
 ymmarfer o lawr gariad ei iach-
 awdwr t'nag atto ef.

In bedwerydd.

OS hyn ni thyccia, mae'n rha-
 id iddo roi at hyn ryw fodd
 anghynnefin i gystuddio ei enaid,
 megis y dowaid yr yschrythyr,
 trwy ei farnu ei hun yn anheilwng
 i fwytta nac yfed nac i fwynhau
 dim o bethau daionus y byd hwn:
 Ac felly ei daflu ei hun i lawr ar y
 ddaiar o flaen Duw trwy wylo-
 fain, ymryd, a galar, trwy ym-
 ofidio, a griddfannu am ei gy-
 flwr tosturus, fel yr ym ni yn arfer
 oi wneuthur, am gyfaill, pan of-
 I nom

nom ei fod yn marw, neu mewn
perygl mawr am hynny.

In bumed.

OS er hyn oll nis gwel y dyn ei
fod yn safadwy, mae'n ang-
henrhaid iddo fyned i ymgynghori
a rhyw ddyscedig wenidog gair
Duw, megis ac a physygwr yspri-
dol, gan ddymuned cael gwybod
gantho, pa Chwyl a gymmero
fel y gallo feistrolï ei drachwan-
tau afreolus fydd yn rhy doft a
chaled iddo.

In chweched.

PAn ddelo'r dyn i geisio y cyn-
gor ar rhybudd ysprydol
hwn, na fydded yn gywilyddus
gantho gyfaddau yn eglur ei holl
bechodau, ac agoryd holl gyflwr
ei enaid, o flaen Duw, ac i'r hwn y
mae'n ymgynghori ac ef: gan
a-

adrodd, a dangos yn eglur, pa
fodd, a thrwy pa wedd, y daeth
fel hyn, i gael ei faglu yn rhwyd
Diafol; fel nas gall fyned allan
o honi.

Tu seithfed.

BYdd siccr i orchfygu, y gofid,
y sydd yn ymderfyscu ynot,
yn lluddias i ti wneuthur y fath
ddatcuddiad rhag ofn yn eich ty-
bygoliaeth, eich bod yn eich
gwrthuno eich hunain: a gorch-
fygwch y meddylfryd hwnw, a
meddylwch y dylech yn hyttr-
ach, yn synhwyr gall, gyfaddeu
eich holl bechodau: fel y galloch
gywilyddio, ach darostwng eich
hun yn issel, o flaen Duw ai we-
nidog. *A gwnewch hyn megis rhan
och gostyngeiddrwydd.*

In wythfed.

AC os gwnewch hynny, yn-
 a y mae y gwenidog dys-
 cedig, mewn gallu i faru rhwy-
 medi Cyfaddas i iachau'r dolur,
 pan adnabyddo'r gwreiddin,
 os dywedwch y gwir iddo, y mae
 efe mewn gallu, i adrodd i chwi
 o ba radd, a naturiaeth, y ma'ch
 pechod, ac o ba le y mae'n deil-
 liaw: pa un a'i oddiwrth seguryd,
 neu gyfeillion diffaith, neu esceu-
 lustra yn eich dwyfolder neu es-
 culustra yn eich meddyliau sefyd-
 log, i fyw hau eich crediniaeth, i
 goffau eich rhwymedigaeth, ac i
 goffau eich mawr gyfrif fydd raid
 i chwi rod-di; neu oddiwrth or-
 modd ymddiried yn eich gallu 'ch
 hun, diffyg ofn a siccrwydd, heb
 wilio yn iawn tros eich llygaid,
 neu ddrws eich gwefussau, a lla-
 weroedd or cyfryw bethau; y
 ge.

gellwch ddal fwlw arnynt, ac yn
gyffelyb fodd rhoi i chwi rybudd,
a chyfarwyddiad.

In nawfed.

BYddwch siccr i ufuddhau i'w
reolau ef, gan fod yn ofalus
i'w Calyn nhwy dyma'r modd
diweddaf; a ddylech ei ymar-
fer, gan fod yn ddiolchgar i Dduw
am dano a hynny trwy ofn a dy-
chrynodod, na byddech well wrth
hynny. Meddyliwch am ddyn a
fai yn syrthio mewn llysmeiriau,
neu ffeintiadau, pa beth nis
rhoe hwnw, nen a wnai, neu a
ddioddefai i gael ei wareduoddi-
wrthynt; yn hyttrach na bod yn
ddibaid mewn perygl i syrthio ir-
tan, neu ddwr neu ryw; ddihe-
nydd arall: Bwrwich mai hyn y'w
eich cyflwr eich hun; O her-
wydd eich aml syrthiad mewn
pechod, yngwrthwynebi'ch llaw-

nfrydweh ; ach rhwymedigae-
thau, mae hyn yn fwy peryglus
ac ofnadwy ; ac ni ddylid gwr-
thod modd yn y byd , a fyddai
mewn gallu i iachau y fath ansaf-
ddrwg.

PEN XI.

Am ddyled-fwydd plant.

Y llyfr hwn a fwriadwyd i rai
yn dechreu, a'r cyfryw a de-
bygir nad oes ganddynt ddim
gwybodaeth i gyflawni eu dyled-
fwydd, myfi a ddibenna hyn, gidag
ychydig gynghorion, i blant, i
wenidogion tylodion, ac hefyd i bob
Math ar bobl jeuaingc.

Yn gynta, dyled-fwydd plant
a gynhwyssir mewn dau air, nid-
amgen *anrhyddedd* *eich rhieni* ;

yr

yr hwn yw'r gorchymmyn cyntaf
or holl orchymmynion Cynwyf-
fledig yn yr ail llech : ac yn gynta
rhoi bri arnynt megis eich pen-
naethiaid a'ch Cymwynasgarwyr
mwy a ; canys tan Dduw yr o-
eddynt yn achos och bod, ac he-
fyd, eu bod, yn ofalus am eich
magu, ach meithriniad, ach dy-
giad i fyny, y pryd nas gallech
edrych atföch eich hunain.

Yn ail, trwy ymddygiad anrhy-
deddus tuag attynt, ie y pryd na
Chyflawnont moi dyled-swydd ;
ond eich annog i ddigofaint, trwy
eu croes drawstrummau.

Yn drydydd, Gan dalu pwyth
eu cariad, trwy ddiwallu eu di-
ffygion ; os cwmpant mewn ty-
lodi, a chwithau yn gallu eu cyn-
nal i fyny.

Darlennwch, 1 *Tim.* 5.4. *Math.*
15. 5 6.

Yn bedwerydd, gan gyd-ddwyn
ai gwendid, y naill ai mewn Corph,
neu.

neu feddwl, yn enwedig yn eu henaint.

Yn ail, *Ufydd-hewch ich rhieni, Eph. 6. 1.* gan fod yn oftyngedig iddynt : *Luc 2. 51.*

Yn gyntaf, byddwch oftyngedig i'w hathrawiaeth, ai Cynghorion daionus; y rhai a ddylech chwi wrando arnynt, au hyftryied yn ofalus, ac yn ddiesceulus.

Yn ail, i'w gorchymmynion; pan baront i chwi wneuthur pob cyfryw-beth ar na fyddo yn erbyn y gorchymmynion Difnyddiawl:

Yn drydydd, ymddarostwng i'w ceryddiad am eich-beiau ach trof-feddiadau, *Hebr. 12. 9.*

Yn bedwerydd, am y Cyfarwyddiad yn dewis i chwi eich galwedigaeth; onis bydd gennych wrthwyneb iddo.

Yn bumed, ond yn enwedig yn achos priodas; yn hynny mae gan y'ch rhieni bob amser gyfiawnder i drefnu eu plant. Ac

Ac mewn gwirionedd ni dylent
 moi Cymmell i briodi un ni chlo-
 want arnynt moi garu ; ond gwn-
 euthur eu gorau ar ddymuned ar
 eu plant garu y rhai y maent yn eu
 ddewis iddynt : a phryd na chlo-
 woch arnoch gytuno ai ewllyffion
 yn y punge hwnw ; mae'n angen-
 rhaid i chwi trwy anrhydedd, ac
 iawn barch anghytuno a hwynt ;
 ac yn oftyngedig ddymuned ar-
 nynt beidio ach Cymmell ddim
 pellach.

Ac onis gwrandawant ar eich
 aml ddeisyfiadau nid ych yn rhw-
 ym i galyn e'u Cyfarwyddiadau
 yn y fath achos.

Ond or tu arall, na phriodwch
 neb, heb eu Cydsynniad nhwy ;
 onis byddant mor anrhyffsymmol,
 fel na fynnont i chwi briodi neb ;
 a'ch bod yn gweled, fod angen-
 nolrwydd yn eich Cymmell, i rag-
 flaenu eich tywyso ymmaith (yng-
 wrthwyneb ich adduned yn
 eich

eich bedydd,) gan chwantau cnawdol.

Yn yr achos hwnw, ewch at y llywiau dwr, neu ryw wenidog dyscedig, (y rhai ynt rieni cyffredin) a gadewch i'r rheini ymddiddan a hwynt, ac onis gallant, dyccio, nid-oes gennifi, ddim ychwaneg i'w ddywedyd ynghylch eich ufudd-dod yn yr achos ymma; ond bod i chwi yn gall ymmarfer ach rhydd-did, a thrwy gynghorion da eich Cyfeillion, a dyledus ufudd-dod i'ch rhieni.

Ond fel y mae llyfr gweddi-gyffredin yn eich addyscu, yngwasa naeth priodas.

Na ddylei neb ei Chymmeryd arno mewn byrbwyll o ysgafnder medawl, neu nwyfiant, er mwyn digoni deisyfiad a chwantau cnawdol, sel anifeiliaid yscrublaidd, y rhai ni reddwyd rheswm iddynt: eithr yn barchedig, yn bwylllog, yn sobr, ac mewn ofn Duw; gan ddyledus syniaw er
gwyn

mwyn pa achosion yr ordeiniwyd
priodas, &c.

Ac os canllynwch y rheolau
hyn, nis gellwch wneuthur ar
fai; byddwch ofalus i gyflawni y
dyledion hyn; a Duw (o flaen
yr hwn, i mae pob cyfryw beth
daionus yn gymmeradwy) a
ddyry i chwi ei fendith : Darllen-
nwch *Ecclesiasticus*, pen 3. hyd
adnod, 17.

P E N XII.

Am ddyled-fwydd Gwenidogion.

ER nad yw Gwenidogion y pryd hyn yn wir gaethweision nac yn alltudion fel i'r oeddant yn nyddiau'r Apostolion, er hynny, y maent mewn cyflwr ufudd-dod; ac yn rhwym i gyflawni y cyfryw ufydd-dod ac y sydd gwedi e'i amlygu i ni yn yr Scrifenadau Apostolaidd; ie am y rheswn hwn, nid amgen, nai bod yn awr mewn gwell Cymmeriad; gwrandewch gan hynny eich ddyled-fwydd, megys y mae'n eglur gwedi ei gosod allan yn yr ysgrythyr Sanctaidd, a Chofiwch. Yn gynta eich bod yn rhwym i ymeginio i foddhau eich meistr-
ed,

ed, ach meistrffau, gan wneuthur y peth a archont, pan roddont chwi ar ryw orchwyl. *Tit. pen 2. 9.* darllenwch y lle: ac hefyd, *1 Tim. 6. 1.* yn y lleoedd hynny y mae i chwi ddigon o gyfarwyddiad am eich dyledion.

Yn ail, cofiwch hefyd y dylech fod yn ffyddlon, am yr ymddiried fydd i chwi, ac na thwyllloch hwynt, ie yn y peth lleiaf, ond byddwch siccr, iddangos ffyddlondeb da, fel y mae'r Apostol yn dangos yn eglur i chwi, *Tit. pen 2. 10.*

Yn drydydd, rhan or cyfryw ffyddlondeb yw bod yn ddiwyd yn eich achosfion, i w dibennu cyn gynted ac y galloch: a bod hefyd yn ofalus iawn i wneuthur eich gorchwyl yn dda, ac yn drefnus; fel y mae'r Apostolion Sanctaidd yn eich addysgu. *1 Pet. 2. 18. Eph. 6. 5.* Darllenwch, ac ystyriwch yn ofalus y lleoedd

K hyn

hyn; y rheol oreu or cwbl yw hyn; meddyliwch wrthych eich hunain, pa fodd y mynnech i eraill eu hymddwyn tuag attoch pe baech feistred, a nhwythau yn wenidogion: a gwnewch felly, am eich bod ein wenidogion ich meistred.

Yn bedwerydd, y diwydrwydd, y gofal, ar ymddiried, sydd raid i gyflawni, nid yn unig pan y byddont yn edrych arno'ch; ond pan drothont eu cefnau, a bod ymhell oddiwrthych, *Eph. 6. 6. Col. 3. 22.* Os rhodiwch oddiamgylch, a llacsu eich poen, a'ch gofal, pan elont oddicartref, neu y pryd na byddont yn eich gweled; nid ydych yn eu gwafanaethu fel Cristïanogion, y rhai a astudiant i fodd-hau Duw. Ond fel Caethweision, i fodd-hau dynion, ac nid am ddim meddwl arall ond i fod yn ddiangol rhag eu digofaint.

Ac

Ac yma y mae'n addas i mi
roi i chwi y cyngor hwn; na fe-
ddyliwch mewn ffordd yn y
byd ddywedyd dim celwydd, ich
cadwch eich hunain rhag Cael
Cerydd.

Yn bymed, bod yn fodlongar
i'ch dognfwyd a'c i'r Cyfryw rwy-
mau, a roddant arnoch, Tit. 2:
10. y geiriau Caledion, ac hefyd
Cernodiau, mae'n Angenrhaid eu
dioddef trwy ammynedd.

Nis gallaf ddywedyd, nas gell-
wch gael diwygiad oddiwrth eich
llywiawdwyr chwi, a nhwythau,
am eich Cammwri; am gernod,
neu ddyrnod, ni wnant fawr ni-
wed, neu Stwrdiad digllon, ni
ddylai hynny mo'ch llidio, n'ach
trwblïo: ond gwell, a gweddei-
ddiach yw ei dioddef, heb ddy-
wedyd dim, ne'n issel attolygu
iddynt eich pardynu, yn hyttrach
nai haanogi i ddigofaint, wrth
eich atebion creision, a digllon,

am fod pob gair diffaith yn anghyfreithlon.

Darllenwch, 1 *Pet.* pen 2: 18.

Yn chweched, yr Apostol a fynnai hefyd i chwi eu gwasanaethu nhwy *trwy eynllys da: Eph. 6.7.* A pha beth bynac a wneloch, ei wneuthur yn galonnog: *Col 3: 23.* Un peth i ddal fulw arno yw hyn.

Pan eloch at eich gwaith, ewch yn llawen, gan beidio a grwgnach wrtho, nen rwgnach, am eich bod yn wenidogion. ac am nad ydych Gystadl ar rhai yr ydych yn eu gwasanaethu ond Cymerwch fawr ofal, i fod mor oftyngedig ac y mae eich Cyflwr Y mae'n Anghyffyrus iawn i'ch mci-fred, Cystadl a'c i Chwithau, pan eloch ynghylch eich gwaith trwy ysfryd aflonydd, ie ac a Chalon furlled, wrth hyn y mae'n digwydd, eich bod yn anghofio, eich bod yn gwasanaethu'r Argl.

glwydd Dduw, pan fyddoch yn ddiwyd yn eich gorchwylion; ac yn unig edrych arnoch eich hunain fel gwenidogion dynion.

Hyn y mac'r Apostolion yn ei geryddu, pan archont i chwi ufudd-hau i'ch meistred, *megys ac i Grist; I gweision uffyddhewch i'r rhai sydd Arglwyddi, i chwi yn ol y cnawd, gydag ofn a dychryn, yn symrwydd eich calon, megis i Grist, nid a golwg-wasanaeth, fel bodlonwyr dynion: ond fel gweision Crist, yn gwneuthur ewyllys Duw o'r galon; trwy ewyllys da, yn gwneuthur gwasanaeth megis i'r Arglwydd, ac nid i ddynion. Eph. 6. 5: 6. 7.*

Yn y lle ymma y mac'r Apostol bedair gwaith (mewn Cwmpas tair o werfi) yn dwyn ar gof i'chwi eich bod yn gwneuthur ewyllys Duw, a gwasanaethu yr Arglwydd *Grist*; pan fyddoch yn gwneuthur gorchwylion eich meistred yn ffyddlon.

Os meddylwch am hyn, ni-
gwnewch mo hono ef yn drym-
llyd, ac yn anfodlongar: yn en-
wedig os iawn ystyriwch y cyn-
hyrriad trwy'r hwn y mae'r Apo-
stol yn eich Cyffuro fel hyn.

Gan wybod mai pa ddaioni byn-
nag a wnelo pob un, hynny a dder-
byn efe gan yr Arglwydd, pa un
bynnag ai Caeth ai rhydd fyddo.
Eph. 6. 8. Gan wybod mai gan yr
Arglwydd y derbyniodd daledig-
aeth yr etifeddiaeth: Canys yr
Arglwydd Grist yr ydych yn ei
wasanaethu: Col. 3. 24.

PEN. XIII.

*Cynghorion i bob math o If-
engſid.*

YN gyntaf, y Cyd-ddilynniad
mwyaf yw dechreu yn dda
wrth ymosod allan i'r byd, Cym-
erwch ofal hyspyssol rhag i chwi
ymlyn mewn drwg arfer, yn
enwedig *Seguryd*, gwenwyn if-
iengſtyd a gochelwch feio ar
ddim, (cyn eich bod o allu i iawn
farnu; fel y Soweth yr ym yn
gweled, fod gormod, yn gwneu-
thur, yn erbyn llyfr gweddi-gy-
ffredin yr eglwys yr hwn y ma-
ent yn ei gaffau, ag nis gwyddant
am ba achos, ond iddynt ei
ragfarnu cyn gwybod, o honynt
ddrwg tros dda.

Yn

Yn ail, gwrthywnebwch ewylly-
fio eich diddanweh, yr hwn yn awr
o flaen pob peth ach dena, ag ach
huda chwi hefyd i newydd beth
a gynhwyssir mewnt rachwantau
ifiengctyd, megis i mae yn eg-
lur iw weled yn: 2 *Tim.* 2. 22.
i'r rhain y mae dynol gnawd yn
rhyfeddol yn ei ifiengctyd yn syr-
thio, gan alaru ar yr hen ddulliau
trwy ewyllyffio a dymuned Cael
rhaf newyddion.

Yn drydydd, Gochelwch butte
iniaid, ie hefyd a phob dyn Aflan
megis y nodau: gan gofio bob
amser y mynych gynghorion, y
mae'r gwr doeth *Solomon* yn eu
rhoddi i'w fab am hyn; *Dihar.*
2. 18, 19. *Dihar.* 5. 3, 4, 5.
Dihar. 7. Darllenwch yr holl
bennod.

A Chanlynwch ei gynghorion,
rbag ofn o'r diwedd i'r ochain,
gwedi i'w gnawd a'th gorph gurio,
a dywedyd, pa fodd y Caeis i A-
ddyfc

*ddysc pa fodd i dirmygodd fyngha-
lon gerydd.*

Yn bedwaredd, fel y galloch
fod yn ddiwair *b; ddwch Gymre-
drol*, mewn bwydydd a diodydd,
na yfwch ddim gwin, am yr en-
nyn dan, ar dan : ymegnia yn
galed, ith ymarfer dy hun i gy-
merud poen, a gwiliadwriaethau
i ymwrthod a phob peth a'th
annogo i dachwantau cnawdol.

Yn bummed, Cymmer fawr of-
al, pa gyfeillach a ddugymod a
thydi : Ganys mae'n gnawdol i
isienctyd Gynnefindra, ag am
hynny mae'n hawdd eu tynnu ai
denu i gwmpeini drwg a diffaith.

Yn Chweched, *Anrhydedd dwch
ych henuriaid* : 1 Pet. 5. 5. 6. ond
yn fwy enwedigol eich golygwyr,
y rhai y sydd yn gofalu troffloch
yn lle eich rhieni, y mae yn rhaid
i chwi ddangos yr anrhydedd
hwnw nid yn unig trwy eich ym-
ddygiad oddiallan, a'ch ymad-
rodd ;

rodd; ond hefyd gan ewyllysio, a dymuned cael eu Cynghorion ag yn ddyfn eu hystyried ac heb wneuthur dim heb eu cyfarwyddiad, gan ymddarostwng yn hollawl i'w ceryddiad.

Yn faithfed, y mae 'r Apostol *St. Paul* y Cyngchori ifienctyd; *fod yn sobr, Tit. 2. 6.* hynny yw astudio yn ofalus bwyll, gostyngeiddrwydd, a lledneifrwydd, y rhain y'w 'r anrhydedd mwyaf i ifienctyd, ag yn Arwyddion o feddyliau daionus, ag yn flo-deyn gobeithiol i ddwyn ffrwyth trarhagorol, megis y dywaid un or henuriaid ag nid y'w yn unig yn Sefyll yn eich golygon; ond yn y meddwl issel y sydd gennych am danoch eich hun, gan gydna-bod eich Anghallineb, a'ch gwendid, a thrwy eich gostynge-dig glustymwrandawriad ar opini onau a chynghorion eich hen-uriaid.

Yn .

Yn wythfed, ac yn ddiweddar,
 Cofia fod ifengctid fel amser
 gwanwyn yr hwn yn fuan a li-
 thra ymaith, ag os chwarewch
 yr amser hwnw, ac heb gymerud
 gofal yn y byd i hau had da o
 gallineb, a duwioldeb, mae'r
 amser Cyfaddas gwedi i chwi ei
 golli i wneuthur Arlwy am fowyd
 llwyddiannus. Am hynny yr ych
 mewn perigl mawr am fod yn
 rhyw i ifengctid afradloni ei
 hamser. Am hynny byddwch
 Syniol, a deallgar, rhag i chwi
 eich dadwneuthur eich hunain
 trwy ynfydrwyd ifengctid : me-
 gis y dengys *Solomon* i bod, gwedi
 ymroi mor danbaid i borthi ei
 hawydd, ymhob peth ar a ewy
 llyfiant, fel nas gallant ddioddef
 dim cerydd yn ei hyfrydwch ai
 llawenydd, y peth mwyaf ai
 trwblia y'w, meddwl am y peth
 a ddigwydd iddunt, (fel y den-
 gys *Solomon*) *Eccles. 11: 9.* nid
 am.

amgen na bod yn rhaid iddynt roi
 caeth gyfri am y cwbl. Ac am
 hynny mi a ddibenna gida Chyn-
 gor Solomon, Gwna yn llawen wr
 ieuangc yn dy ieuengētid, a llaw-
 enyched dy galon yn nyddian dy
 ieuengētid, a rhodia yn ffyrdd dy ga-
 lon, ag yngolwg dy lygaid; ond
 gwybydd y geilw duw di yr farn am
 hynny oll.

PEN

P E N XIV.

*Cyfirwyddiadau ir rhai ni se-
drant mor darllen.*

YN gyntaf, am y sawl ni fe-
drant mor darllen eu hunain,
(a rheini yn y dyddiau hyn nid
ynt ond ychydig rifedi (bendi-
gedig fyddo Duw) wrth y dyddi-
au gynt, yn yr amseroedd aeth
heibio,) eu meistriaid ai meistr-
effau neu ei Cydwafanaeth-ddyn-
nion, neu ryw gymydog da, neu
eu perthynas, a ddeisyfir i fod mor
gared gol, a darllen iddynt y
ddyledswydd ynghylch yr achos
yma; gan ddangos iddynt yr
angenolrwydd, ac i ba ddiben y
mae; gan ddymuned arnynt yst-
yried yn ddwfn, a dal iulw yn

L
graff

graff ar y peth yr ydys yn ei ddarllen iddynt.

Yn ail, os bydd ei cof yn egwan, dywedwch wrthynt ar fyr eirieu, *eu bod yn rhymedig* (wrth yr eidduned a wnaethont yn ei bedydd] i gyflawni ewyllys Duw, a chadw ei orchmynnion; a bod yn rhaid iddunt atcossa ei sawr gariad ef, wrth ddyfod i'r Cymmun Sanctaidd; a byn ai Cynnorthwya nhwy i gyflawni ei ewyllys ef yn well.

Yn drydedd, darllener iddunt yr holl eiddunedau a wnaethont yn ei bedydd; ynghyd ai dyledswydd i Dduw, ac hysyd ei dyledswydd i'r Cymmydog, megis ac y mae gwedi i drefnu ai osod allan yn eglur yn y *Chatechism*: A gofynner iddynt, oes ganddynt seddwl ac ewyllys trwy gynnorthwy Duw i gyflawni hyn oll.

Yn bedwaredd, os Cydsynniant i wneuthur hynny dyweder wrthynt, (mai ei dyledswydd yw)
my-

myned a derbyn arddodiad dw-
ylo, hyn yw *Conffirmiad*, megis y
dywedwyd or blaen: a chwedi
hynny elont yn hyf i gymeryd y
Cymmun Sanctaidd, gan rodde
mawr ddiolch i Dduw, am fod yn
wiw gantho eiga'lw i'r Cyffryw
gyflwr o iechydwrïaeth trwy *Iesu*
Grist, ag am weithio y fath ewy-
llys da ynddunt; i wneuthur y
fath addewid iddo, y parhant
yn ffyddlawn wasanaeth-ddyn-
nion i *Grist* holl ddyddiau eu
heiniocs.

Yn bummed, Cydnabyddant
onis gallont wneuthur dim ych-
waneg, ar y Cymmun Sanctaidd,
ond yn unig rhoi calonnog ddiolch
i Dduw, am fod yn wiw gantho
ddanfon i Anwyl fab i farw tro-
stunt; ac i addunedu ei hunan yn
hollaw i iddo ef, a hynny trwy la-
wnfryd o usulddod diagrith;
fe fydd hynny yn gymeradwy
gantho ef; ac mewn amser
nhwy

nhwy a ddealltant ychwaneg, a
nhwy a wnant y ddyledswydd yn
well.

Yn chweched, Addyscer nhwy
i gydnabod na ddylai y trawsfedd-
yliau am eu amherffeithrwydd,
ai hanwybodaeth i digalonni. Fy
meddwl yw hyn pan gymero y
gwenidog y bara ar gwin yn ei
law, ai bendithio, torri'r naill to-
wallt allan y llall, eu Cyfrannu i'r
bobl a nhwythau yn ei gymerud
am goffadwriaeth o farwolaeth
Crist ai ddioddefaint y mae yn gy-
meradwy uddunt. Ac os cydna-
byddant hyn, a chalonnau purion,
gan roi gostyngedig ddiolch i Dd-
uw, ag Addaw iddo fod yn ffydd-
lon wafanaeth-ddynion, efe a
gymer hynny yn garedigol ac a
gynnydda ei radau yn eu Calo-
nau

Yn seithfed, hyspysser uddunt
yn gymmeint ag nas medrant mor
darllen, mai ei ddyledswydd yw;
bod

bod yn fwy diwyd i roi clust i wrando y peth a ddarlennir uddynt yn yr Eglwys neu yn neillduol; ac hefyd ir pregethau a glowant: gan wneuthur ei gorau ar ddal yn eu cof, ag ystyried yn ofalus ar hynny yn eu Calonnau, fel y gallont ei Gael yno pan fo achos iw ymarfer.

Yn wythfed, am y Cyfryw ddi-ben fo ddylai meistriaid, a meistressau, gymeryd mawr ofal; am roi amser cyfaddas iw gwenidogion i fyned ir eglwys, neu yn hyttrach mynnu eu gweled yn myned gida nhwy: gan ddywedud gida gwyr Sanctaidd Duw, *nyni an Teulu a wasanacibwn yr Arglwydd*

Yn nawfed, pe cannorthwyid nhwy i ddyscu rhyw weddi fer, ar ei tafod leferydd, heblaw gweddi'r Arglwydd; fe fyddai hynny yn fodd da i'w cadw yn eu dyledfwydd gan eu gweuthur yn fwy

rus am rasfussol gynnorthwy Duw
 iw gyflawni. Addyscer nhwy (or
 lleiaf ar ol darllen iddynt eu dyled-
 fwydd tuag at Dduw, ai dyled-
 fwydd tuag at eu Cymmydog) i
 ddywedyd *Arglwydd trigarba wr-
 ihyf, ac ysgrifenna yr holl ddedd-
 fau hyn yn fynghalon;* ag hefyd y
 colect hwn, *O Dduw dy fab a hy-
 spyswyd fel y dinistras weithredoedd
 diabol, an gwneuthur ni ein blant
 i Dduw, ac yn etifeddion bowyd tra-
 gwyddol; canaidha i mi, 'r wysi yn
 Atolygu itti, gan im gael gennynt y
 fath obaith i fod mewn gallu im pu-
 ro fy byn, megis ag y mae ynteu yn
 bur; fel pan ymddangosso ef eis-
 waith trwy allu ag Aurhydedd
 mawr y gallwys gael syngwneuthyr
 yn gyffelib iddo ef yn ei dragwyddol ai
 ogoneddus deyrnas: ymhale gida thi
 o dad, a thithau o yspryd Sanctaidd,
 y mae ef yn byw ag teyrnassu yn dra-
 gwyddol, yn un Duw heb drangc na
 gorphen, Amen.*

Yn

Yn ddegfed, mae'n rheswm i feistriaid ag i feistressau gymerud poen gidai gwenidogion ni fedrant mor darllen, os dyfal ystyriant, pa faint gwell y fydd gwenidogion uddynt, pan ddelont yn wenidogion i Dduw : a bod gant-hynt hwythau feistr yn y nefodd, yr hwn a wyr nad yw ddi-gon uddynt, yn unig edrych yn dda at eu Cyrph ond hefyd at eu heneidiau; orlleiaf eu Cynnorthwyo, i gael y moddau o'r Athrawieth Gristianogol, ac mewn gwirionedd, hyn a esculussir yn fawr, ac y Soweth yn rhy aml, os gwelant ei gwaith gwedi i wneuthur yn dda; ni waeth gan lawer o feistriaid, a meistressau am ddim ychwaneg. Mae rheini yn eglur yn ymddangos ir byd eu bod yn eu Caru eu hunain yn fwy ac yn well nai Duw; ac oni bai fod hynny, ni foddheid mohonynt nis uddynt
gy-

gyflawni gwaith Duw hefyd a'i
yrru i'r eithaf ymlaen gida'r ei-
ddynt eu hun.

P E N Xv.

*Cyfarwyddiadau i'r Sawl a fed-
rart ddarllen.*

AM y rhai Sydd mewn gallu
i ddarllen, nid rhaid imi yn
siccr moi cyngori i ymarfer ai
gallu ond yn unig iw ymarfer yn
dda: gan ymwrthod a darllen
llyfrau ofer, a serthaidd, a bod
yn gydnabyddus ar rhai sydd dda,
a buddiol; y Cyfryw rai a gyn-
nyddan eu meddyliau i gael gwy-
bodaeth lleffol, ag a gynhyrfa
ynddynt awyddau dwysawl tuag
at Dduw ag ai cyfarwydda i ym-
arfer Cyfiawnder, a thrugaredd,
Cy-

Cymedroldeſ a diweirdeb; a'r holl rinweddau eraill Criſtiannogol.

Yn ail, ond yn uwch nar holl llyfrau eraill, gwnewch eich hunain yn gydnal yddus ar yſcrythyrau Sanctaidd y rhain (medd St. Paul) a ddyscodd, Tymotheus *er yn iachgen ac oedd abl i wneuthur yn ddoeib i iechad vrieſh, trwy'r ffydd yſydd yn Ghrift Ieſus, 2 Tim. 3. 15* Dymma ganmoliaeth mawr i'r holl yſgrythyrau, ac yn Gyſfur mawr i Aſtudio, y llyfrau Sanctaidd hynny trwy rhai y mae cael mwy budd. Yn awr i mae gennym gwedi i Cymhwyſo Attynt yr yſcrythyrau newydd, y rhain fydd yn Cynwys ynddynt *yr iawn ffydd yn Ghrift Ieſu* megis y mae'r Apoftol yn dywedyd. Nid ych ond lledrithio ych bod yn Caru Duw; (yr hyn beth yr ych yn Cyfaddau fod yn rhan och dyleds wydd y fydd yn ddyledus iddo.)
oni

oni ymmorolwch ar olei feddwl,
ai ewyllys, y rhai yn unig fydd
iw cael yn yr ysgrythyrau San-
ctiaidd.

Yn drydydd, or holl rannau er-
aill or ysgrythyr, fe ddarfu i mi
ddal sulw fod pobl ieuaingc yn
Cymmeryd mwy ddolanwch,
(megis y maent yn naturiol iw
wneuthur) yn darllen y llyfrau
hystoriaidd or hen Destamen y r-
hai mewn gwirionedd fydd gwe-
di ysgrifennu ar fath yspryd o
dduwioledeb ar nas gellir moi cael
mewn un *Histori arall*; trwy
yspyfu yn eglur y ddau beth
hyn.

Yn gyntaf, i gynhyrfur bobl
i gredu rhagddarbodaeth dif-
inyddiawl, yr hwn fydd yn rhe-
oli pob peth; ac nid yn unig yn
perthyn tros genhedloedd ond
pobl neillduol y rhai am hynny
a ddylai fod ganddynt bob amser
Dduw yn eu holl feddyliau, i'r
hwn

hwn yr ydys yn Cyfri pob dam-
wein yn yr Histori Sanctaidd ac
yn eu i meithrin nhwy i
wybod y rhagoriaeth y Sydd
rhwng da a drwg: y Cyntaf or
ddau bob amser a dderbyniodd
dystiolaeth dra-egllur o fawr ffafor
Duw; yr ail oedd bob amser yn
ystyriaeth ei ddigofaint Creulon
ef.

Yn bedwerydd, am hynny na
feddyliwch i chwi ddarllen yn fu-
ddiol y llyfrau hyn, onis cydna-
byddwch gwedi eu dallen yn fwy
ystyriol y ddau beth hyn; a bod
yn fwy awyddus iddunt. Gwedi
ych meddiannu, hynny yw a mwy
bywiol Gydnybyddiaeth am y ge-
ruwch-reolaeth gallu a rhag-
ddarbodaeth Duw: Trwy rha-
y mae pob peth yn cael eu tro-
fniad: ac am hynny llawnfryd-
wch i ymroi y'ch hunain idde-
wneuthur yn dda, a gwneuthur
fath ragoriaeth rhwng da a drwg:

ac y wna ynteu; gan orffwys gwedi ych boddhau a pha beth bynnag y rhanno bodd iddo ych trefnu, a phan gymmeroch ofal felly eich trefnu ych hunain, i ymwrthod ar peth y mae efe yn i Gassau, a chanllyn y peth y mae efe yn ei garu.

Yn bymed, ond ywchlaw yr holl lyfrau eraill or hen Destament y mae 'r Psalmau mewn mwy ymmarfer Cyffredin, ac am hynny gwedi trefnu gan 'r eglwys iw darllen ar gyhoedd trostynt unwaith bob mis. Rhai o honynt chwi a wnae'ch yn dda eu dyscu ar dafod leferydd, fel y galochei dydywedyd ar bob achos megis yn yr Amseroedd gynt yr oeddynt yn Arferol oi wneuthur. Cans n.d oedd dim mwy Cynefinol, na chlowed y llafurwr yn eu canu wrth ddalei Aradr, y morwr yn eistedd yn y llong; Ar dyfrwr wrth rwyfo, y gwchydd ar i wydd,

wydd, a'r wraig-dda wrth i thro-
ell, y cloddiwr wrth i bal, ar plan-
tos yn yr heolydd, i fod yn fyrr,
hyn oll a Sugnaflont gida llaeth eu
mammau ac oi mebyd, er cynted
y gallent ddyscu dim arall, ir oc-
ddunt gwedi eu haddyscu eu hun,
cyn braidd y medrent lefaru yn
eglur: y fath gariad oedd gan-
thyt ir gerdd, ar music melys, ar
canniadau Sanctaidd hynny.

Yn chweched, mae'r cyntaf or
rhain yn dwyn ar gof i chwi y'ch
dyled-swydd i'r hapusrwydd ar
dedwyddwch y maent yn eu
dwyn i chwi os gwnewch hynny
yn ffyddlon. Ac am hynny ga-
dewch i hynn, a rhan arall. Sydd
mewn mwy arfer gyffredin, (ac
nid ynt y rhai Sydd yn perthyn
yn unig i gyflwr presennol *Dauydd*
neu ryw drychineb cyhoedd) gael
eu darllen yn fynych, ai hyfryd
yn Synniolaf oll ar rhain *ym. 8. 15.*

19. 33. 34. 103. 104. 119. 139.

M

145.

145. A llaweroedd eraill, y rhain all pob dyn ddal Sulw arnynt ai hymarfer, ond yn fwy enwedigol y faith *Psalms* o edifeirwch; y rhain Sydd fwy Cyfaddas iw darllen pan ydych mewn Cyflwr tri-ſtaidd ne'n griddfanu am ryw bechod a wnaethoch, ac ynoddarllenwch y *Psalman* hynn, 6. 32. 38. 51. 102. 130. 143.

Yn feithfed, ond Pan wne-
loch hynn oll. Mae'n rhaid iwch
yn bennaf ddarllen llyfrau y *Te-
stament Newydd*, hyn yw y Cy-
fammed a wnaed a ni yn *Jesu
Grist*: at yr hwnn y mae lly-
frau yr *ben Testament* yn ei'ch
trofsi er dangos perffiethrwydd
y gwybodaeth hwaw yr hwn yn
dywyll iawn a draddodwyd gan-
thynt. Ag yn gyntaf yr Efengy-
lon Sanctaidd y rhain fwyaf Sydd
yn Cynnwys ynddunt Histori neu
hancs genedigaeth bowyd, mar-
folaeth, Ailgyfodiad, aderchafi-
ad-

ad, ein iachawdwr, yn y rhain
oll ystyriwch yn benna, fawr
Allu Duw yn rhoddi tystiolaeth
iddo, gan gyhoeddi i fod ef yn
fab Duw. Ac am hynny yr ych
chwi yn rhymedig i ufuddhau
iddo, ag am hynny astudio pa
beth yw ei ewyllys ef; yr hwn yn
egllur a amlygwyd i ni yn y bregeth
a wnaeth Crist ar y mynydd ac a
rygofi'r yn 5. 6. 7. Pennodau o
St. *Matthew* darllenwch yr 'r
hain or lleiaf unwaith yn yr wy-
thnos.

Yn wythfed, yna canllynwch
Athau'r Apostolion lle y dangosir
yn eglur eu hawdurdod, a thrwy
weinidogaeth pa rai y derbynnia-
som yr Efengyl; gan erchi i ni
glust-ymwranddo ai Cynghorion
y rhai a draddodassont i ni yn eu
Epistolau megis geiriau dynnion
gwedi eu hysprydoliaethu yn ddw-
ysawl ag yn y rhain boddhewch
eich hunain, a rhannau o honynt

Sydd yn hawdd ag yn eglur, ac o fawr arfer a pherthynas ac nag ymmyrwch yn yngwrth ar lleodd hynny Sydd galed a thowyll, ag yn perthyn i ryw achosion neilld uol, y rhai nid ynt yn awr mor adnabyddus fel y gall pob dyn ddealkt eu meddyliau. Canys arfer ddrwg iawn yw pan toch yn y'ch Syfrdanu eich hunain, ynghylch rhyw leoedd towyll yn yr ysgrifennadau Apostolaidd; lle mao digonedd o rai dihocced, i chwi iw hymarfer yn eich meddyliau. Mi a ch Cyfarwyddaf at rai Sydd Addassaf ich myfyrdodau yn yr Epistol at y *Rhufeiniaid* darllenwch yn synych 7. 12. 13. pennodau, ar 13. pen o Epistol Cyntaf St. *Paul* at y *Corinthiaid*; y 4. 5. 6. at yr *Ephesiad*, 3. 4. at y *Colofsiad* 4. 5. or Epistol Cyntaf St. *Paul* at y *Thessalonïaid*, 1. 2. 10, 11, 12, 13. at yr *Habreaid* a holl Epistolau St. *Iago* a St. *Petr*, a phan

phan darlennenoch nhwy bydded
 ych bwriad i gynnyddu yn well, yn
 hyttrach nac i gael mwy gwybo-
 daeth; ag yno meddyliwch eich
 bod yn Cynyddu yn well, pan
 i'ch gwneled yn fwy gostynged-
 dig; ac yn fwy ystyriol am sawr
 gariad Duw; ac hefyd ich llywi-
 awdwyr; pa un bynnag ai Egl-
 wysig a'i bydol, bonheddig neu
 gyffredin.

Yn nawfed, pan fyddoch fel
 hyn gwedi ych trefnu, trwy rhain
 ar Cyfryw rinweddau Cristnogaid
 chwi ellwch Anturio darllen lleo-
 edd Calettach or ysgrythyr, ac
 heb fod mewn perigl i wgwyr-droi
 (megis yr rhai nid ynt gwedi eu se-
 fydlu ar gychwnfa dda yn y byd)
 i'ch distryw eich hunain canys ni
 byddwch awyddus, i wneuthyr y-
 styriaeth dda yn y byd or lleodd
 hynny, o'ch pen y'ch hun: ond
 yn hyttrach Cysadden eich anwy-
 bodaeth; ac edrych arnynt eu

bod ym cynwys ynddynt y pethau
nid ynt angenrheidiol iw gwybod :
Canys i mac pob peth Anghenr-
heidiol gwedi ei amlygu ar lawr
yn eglur : ac ond antur rhai or pe-
thau hynny, am yr rhai yr ych yn
eich pendafadu y'ch hunain , y
maent mewn lleoedd eraill iw
Cael yn eglurach, fel y gellwch
gael y'ch boddhau os Cymmer-
wch yr amser Cyfaddas nessaf i
ymgynggori ar rheini y mac e'u
gwefussau yn rhag-cadw gwybo-
daeth. A hon yw'r ffordd orau
iw llawnfrydu yn y fath achosion.

Yn ddegfed, am lyfrau daionus
eraill, heblaw 'r ysgrythyau. San-
ctaid ; chwi a ellwch gael peth
amser iw darllen. Ar hyn lleiaf a
ddarllennoch ar ddiwrnodiau gw-
aith, byddwch ofalus i fod yn Sic-
cr i dreulio dyddiau ar *Arglwydd*,
& diwrnodiau gwylion yn fwy Syn-
niol, ac ystyriaeth i'w gwaith yma,
yr wyfi yn eich Cynggori i ddar-
llen

llen y 3. 6. ar 7. pennodau o Efe-
ngyl St. *Matthew*; a rhyw ran o *hell*
ddyled-fwydd dyn, a phan gynny-
ddoch mewn gwybodaeth. Dar-
llennwch *Gatechism Dr. Hammond*;
lle mae i chwi gael pregeth *Crist*
ar y mynydd wedi yn eglur i de-
ongli.

Yn XI. Meddyliwch hyn pa lyfr
duwiol a da, a ddarllennoch pa un
bynnag, ai ysgrythyrau Sanctaidd,
neu ryw rai eraill, byddwch Sic-
cr i fuddio wrth eu darllen, canys
onis Cewch lesiad oddiwtthynt,
hynny or diwedd a'ch gwyrdry
chwi iw dibrisio, ac hefyd i'w Ca-
sau : Megis yr ym yn gweled lla-
weroedd yn gwneuthur, wrth
wrando Pregethau da, am nad ynt
yn deall nac yn Cydnabod, ei bod
ddim gwell oi gwrando ac am
hynny ar ol hir wrando, ychydig
iawn a gyflawnant o ewyllys
Duw a hyn y mae'r yscythyr yn
ei ddywedyd, gan fyllu ar y fath
bobl

bbbl yn eglur. *Darlennwch* ; 2.
Tim 3.5, 6, 7. A hyn a ddylaigyn-
nyddu cynhyrriad ymhob un o
honom ni, ac iawn ym-ocheliad,
rhag ein bod o nifer rhifedi y rhai.
Anfuddiol. Am hynny mae'n
rhaid i chwi yn ofalus eu rhagfla-
enu ; gan fod yn fwy ystyriol, yn
wrandawgar, ac yn ddiwyd i
ddarllen llyfrau Sanctaidd am y
diben yr ysgrifenydd. A gwrando
pregethau, nid o ran dull, ond fel
y galloch gael y'ch addysgu, i go-
fio yn well y'ch dyled-swydd ac
hefyd i'ch Cyffroi a'ch Cyfar-
wyddo i'w Cyflawni a mwy gofal
a diwydrwydd.

Yn XII. Os cyfarfyddwch ar un
peth yn fynych yn aill ai wrth
ddarllen neu wrando : na alerwch
arno ac na flinwch wrth eu weled
Cyn fynyched ai illwng heibio yn
funa ac yn ddiofal : ond yn hyt-
trach creffwch arno i fod yn wir
anghenrheidiol ; a'ch bod mewn
diffyg.

diffyg mawr am dano, am eifod yn
 dywad mor fynych ar y ffordd ich
 cyfarfod. ac yn ddiolchgar cyd-
 nabyddwch ior Duw yn gariadus,
 i chwi, am iddo ych rhoi mor fy-
 nych mewn Cofiadwriaeth. Ac
 am y cymrwch fwy gofal am
 dano, a synniwch hyn yn fwy
 ystyriol megys ac ir haeddai peth
 or fath sawrhydi.

PEN

PEN. XVI.

*Cynneddfan angenrheidiol i
gael budd o hyn oll.*

PE bae gan bob dyn y fath ofst-
yngeddrwydd, ar fath Serch
calonnog i fod yn hollawl yn dda,
a hynny mewn amser wedi eu
wreiddio yn eu heneidiau, nhwy
a ddarlennent ac a wrandawent
air Duw i fwriad gwell.

Yn I. Am hynny rhieni o flaen
dim arall a ddylent ymdowallt
hyn yn foreu iawn yn eu plant
(nid amgen) mor angenrheidiol
ydyw, a pha faint y mae'n per-
thyn iddynt fod yn oftyngedig:
ag na ddylent mewn ffordd yn y
byd falchio am eu parch a'i deall-
garwch; ond bod bob amser yn
awyddus i ddysgu gan bob dyn
trwy

trwy Symlwydd, a lledneisrwydd, ac heb ddim meddwl arall ond i gydnabod ei dyledswydd.

Yn II. Nyni a allwn fod yn Sicc mai hyn ai tuedda nhwy i dderbyn budd or yscrythyrau Sanctaidd: a thrwy bob athrawiaethau daionus eraill: Canys dymma'r gyneddf y mae Crist yn ei geisio, i wneuthur dyn yn addas i fod yn un oiddiscybllion. *Nid amgen na bod fel dyn-bach; Matthew 18. 3.* Nid oes ddaioni yn y byd i ddyn i'w gael yn ysgol Crist, oni ddysc ef yn gyntaf fod yn ddifalch ac yn ddarostyngedig i'w Athrawon ac a chalon Syml, heb ddim twyll, yn fodlon i ychydig, a bod mewn Cariad calonnog ar Cyfryw ac y fyddont yn gofalu trosto. A i'han fyddo fel hyn yn ddiangol rhag balchder, Swydd-ymgais, a serch golud, neu ryw beth arall, ond gwybodaeth yn unig (megis yn naturiol i mac plant bychain nis
Cy-

'cyffroi had eu llygredigaeth gan eraill,) yno y byddant yn dir addas i dderbyn nefolaidd addysg Crist.

Yn III. Yn ddimmau y'r oedd gan hwnnw reswm da i ddywed-
yd, yr hyn a ddywedodd, i'r
genhedlaeth hon, er ys llaweroedd
o flynyddoedd aeth heibio, mai
diffig rhoi cydnabyddiaeth i blant,
ac i ieuengŷtyd or fath reolau
egllur a rhain; y mae yr yscrythyr
yn eu traddodi i ni trwy iawn
ddeallgarwch, fod yr yscrythyr
yn ymddangos iddunt y naill ai yn
dowyll neu yn anhawdd ei deallt,
neu eu bod yn ei chamgyme-
rdd, lle y mae yn ymddangos yn
egllur.

Canys yn IV. Pan gynnyddont
i gyflawn oedran, neu gwedi ym-
rwymo mewn achossion bydol
neu ddyfod i gael rhyw fath ar an-
rhydedd, cyn iddunt fod yn gyd-
nabyddus ar yscrythyr Sanctaidd,
ae

ac yn enwedig ar cyfarwyddiad-
au eglur hynny, y rhai y mae hi
yn eu rhoddi ini i fuddio trwydd-
ynt. Un or tri pheth hyn yw ei
Cyddilynniad, anhawfder ty-
bygol yr yscrythyr, y naill ai y
maent yn peri iddynt ymosyn am
reolau eraill y maent yn meddwl
eu bod yn esmwythach; neu yn
ail ni waeth ganddynt am reolau
ffydd yn y byd; neu yn drydydd
lledrithio hynny (y peth a roes
Duw i adnewyddu eu ddelw yn-
ddynt) i fewn natur eu hanwy-
dau llygred g.

Yn V. Am hynny bydded y
wers hon y mae Crist yn ei rhoi i
ni (*i ddyfod fel plant-bychain*) yn
hollawl gwedi ei phlannu yngha-
lonnau'r plant: ag wedi hynny
gwybodaeth mewn rhannau eraill
or yscrythyr a gynydda ynddynt;
ac fel hyn tfydd gwedi ei phlannu
mewn gostyngedd rwydd, tra by-
ddo e'u calonnau yn dyner (ag
N yn

yn hawdd gweithio arnynt trwy
 'r gorchymmyn Cymdeithgar
 hwn ac eglur) i wreiddio yn
 ddwfn, a chynnyddu ynddynt
 fwyfwy. fel y gwnant hwychau
 mewn cryfdwr, a maintioli ac
 er nad yw ei ffydd ar y cyntaf ond
 megis gronyn o had mwstard a
 chweddi cael yn eu hiucingctyd y
 maes, neu'r llaw yn ucha ar falch-
 der, a Serch ac awydd am gyfo-
 eth bydol, ac anrhydedd, ar ol
 hynny efe a flodeua yn firwyth-
 lawn ymhob gwybodaeth nefol,
 ac a ffrwytha ymhob gair a gwe-
 ithred dda.

Ac yn VI. Oddiar holl rannau
gostyngoiddrwydd, y mae'n holl-
 awl yn angenrheidiol ddwyn
 plant i fyny *i rhoi parch ac anrhy-*
dedd mawr ei wenidogion Duw; a'i
 bod yn meddwl yn dda am ei gal-
 wedigaeth, am i lleodd ac hefyd
 am ei Cyrff, pe dysgai rhieni, neu
 olygwyr, eu plant, i anrhydeddu
 gwe-

gwenidogion Crist, megys eu ta-
dau vsprydol, ag edrych arnynt
megis dynion gwedi eu rhagor-
deinio gan Dduw, i gymerud gofal
tros ei rhan gorau (nid amgen)
eu lencidiau anfarwol; ag i ddwyn
iddunt fendithion difynyddiol. A
phe dywedent iddynt, *cbwi blant,*
dymma'r dynion tray 'rhai i'ch
bedyddiwyd, ac i'ch gwnaed yn Gristi-
anogion; a thrwy rhain am hynny
y maen rhaid y'ch atgawiaethu,
a'ch confyrnio mewn gwir gresydd,
a'ch Siccrhau fwy fwy am fendithi-
on Duw Fe weithiai hynny yn
rhyfeddol arnynt, i'w trefnu a'i
dwyn i'r holl ddaioni ar a allant,
ar ol hyn ei gael oddiwrthynt.
Ac vn lle gwarthruddiad a di-
brissiad, yr rhai yn awr beunydd a
glowant gan rai drwg, a weithia
yn hollawl y gwrthyneb i ddywed-
yd yn dda am danynt, a rhoi
parch iddynt a hynny fydd yn
digwydd, am ddiffig Cyngkori-

adau gan ei rhieni, ac yn fynych
 dwyn ar gof iddynt, y parch, yr
 anrhydedd, ar bri sydd ddyledus
 i wenidogion Duw; eisiau y
 fath gynghorion a wna iddynt
 seddwl cyn lleied, ac mor ddibris
 am y peth y maent yn ei ddy-
 wedyd, a phan ddclont i gyd-
 nabod ai troffedd, nidderbyniant
 ddim budd o'i llafur hwynt.

Boreuawl weddi fer.

HOll alluog Dduw a thrigaroccaf
 dad rwyfi yn oftyngeiddiaf,
 yn ymddarostwng fy bun oth flaen di,
 i addoli dy fawrhydi difynyddiawl;
 trwyr bwn y daethum i'r byd, ac i'm
 hamddiffynnwyd, ac i'm porthwyd
 holl ddyddiau fy einioes, ag yn awr y
 nos diweddas, (bendigedig fyddo dy
 ddaioni) ~~am~~ hamddiffynnodd rhag
 pob pergylon am Cysedi i syny mewn
 iechyd a diogelwch, i weled golenni
 dydd arall, i'rwyfi yn diolch i'tti o Ar-
 glwydd, am y rhain ac am y rhan-
 nan eraill oll o'ib drugareddau; yn
 enwediccaf, am dy rsgorol gariad
 yngrist Jesu: I'rwyfi yn dymuned ar
 nat, ddeffroi, a rhag-cadw ynaf y
 fath fywiol gydnabyddiaeth o bynny,
 fel fyth na ymddangoswyf yn anni-
 olchgar iddo; ond yn ddibaid, gw-
 neu-

neuthur iddo bob gwasanaeth ffydd-
lon.

In naill duol y dydd hwn, yn wyfi
yn ersyn yn dosturus gynnorthwy dy
yspryd Sanctaidd, im coffau i gad-
w'r addunedau bynnu, a gymerais
arnaf, rhag Calyn, na gadael syn-
hwyso gan chwantau bydol a' chnaw-
dol; ond i usuddhau dy Sanctaidd
emwyllys a'ik Orchymynion, a rhodio
yn ddynt boll ddyddiau symowyd.

Cymorthwya fi Arglwydd daion-
us, yn fy lle, am cyflwr, i gyflawni
fynyledsrydd tu ag attati fy nnuw,
beſyd tuag at fynghymydog, ar fatb
ofal, a ffyddlondeb, a llawen; hi-
wydd fel y galwyf a pheth byder
ymddingoseilwaith o'ih flaen di bryd-
nbawn; ac yn gyssurus obeithi am
dy ddaionus arferol rhagddarboda-
eth trefsf. I'ik nodedd yr wyfi yn ſt-
yngedig yn gorchymyn dy eglays aib
deulu; gan ersyn arnat e'u cadw
mewn gwir grefydd, ac yn dragwy-
ddol eu bamddiffyn a'ik fawr allu
tmy

trwy Jesu Grist ein Harglwydd, yn
 enw bendigeiddigaf pa un, ai eiriau, yr
 wyf bob amser yn Attefygu itti fod
 yn drigarog wrthyfi, ag wrth dy
 boll bobl, gan ddymedyd Ein tad
 ni, &c.

Prydnawnol weddi ferr.

YR wyfi yn diolch itti o Arglwydd
 nef a daiar, am dy drugarog
 ragddarbodaeth, am fy fod eilwaith
 yma yn ymddarostwng oib flaen di,
 nid yn unig mewn iechyd a diogelwch
 corph; ond mewn iniondeb calon fel
 yr wyfi yn gobeithio ac a bwriad dir-
 agriib, i barhau bob amser yn was
 ffyddlon iti pardyna o drigaroccaf
 dad, pa beth bynnag a wnaethymi
 neu a Esceulussis y dadd bwn yn-
 gwrthwyneb fy llawfrydau, am
 rhwymedigieithau, trugarach wrth
 fy

adau gan ei rhieni, ac yn fynych
 dwyn ar gof iddynt, y parch, yr
 anrhydedd, ar bri sydd ddyledus
 i wenidogion Duw; eisiau y
 fath gynghorion a wna iddynt
 seddwl cyn lleied, ac mor ddibris
 am y peth y maent yn ei ddy-
 wedyd, a phan ddclont i gyd-
 nabod ai troffedd, nidderbyniant
 ddim budd o'i llafur hwynt.

Boreuawl weddi fer.

HOLL alluog Ddurw a thrigaroccaf
 dad rwyfi yn oftyngeiddias,
 yn ymddarostwng fy bun oth flaen di,
 i addoli dy fawrhydi difynyddiaml;
 trwyr bwn y daethum i'r byd, ac i'm
 hamddiffynnwyd, ac i'm porthwyd
 holl ddyddiau fy einioes, ag yn awr y
 nos diweddas, (bendigedig fyddo dy
 ddaioni) am hamddiffynnodd rhag
 pob pergylon am Cysedi i syny mewn
 icchyd a diogelwch, i weled golcuni
 dydd arall, i'rwyfi yn diolch itti o Ar-
 glwydd, am yr hain ac am y rhau-
 nan eraill oll o'th drugareddau; yn
 enwedig, am dy rŷgorol gariad
 yngrist Jezu: I'rwyfi yn dymuned ar-
 nat, ddeffroi, a rhag-cadw ynaf y
 fath fywiol gydnabyddiaeth o hynny,
 fel fyth na ymddangoswyf yn anni-
 olechgar iddo; ond yn ddibaid, gw-
 neu-

neuthur iddo bob gwasanaeth ffydd-
lon.

In naill duol y dydd hwn, yn wyfi
yn ersyn yn desturus gynnorthwry dy
yspryd Sanctaidd, im coffau i gad-
w'r addunedau bynnu, a gymerais
arnaf, rhag Calyn, na gadael syn-
hwyso gan chwantau bydol a' chnaw-
dol; ond i usuddhau dy Sanctaidd
emyllys a' th Orchymynion, a rhodio
yn ddynt boll ddyddiau fy mowyd.

Cymorthwrya fi Arglwydd daion-
us, yn fy lle, am cystwr, i gyflawni
fynyledsrydd tu ag attati fy nuw,
belyd tuag at fynghymydog, ar fatb
ofal, a ffyddlondeb, a llawen, hi-
wydd fel y galwyf a pheth byder
ymddingoseilwraig o' th fluen di bryd-
nbawn; ac yn gyffurus obeithi am
dy ddaionus arferol rhagddarboda-
eth troffaf. I' th nodded yr wyfi yn st-
yngedig yn gorhymyn dy eglays atb
deulu; gan ersyn arnat e u cadw
mewn gwir grefydd, ac yn dragwy-
ddol eu bamddiffyn a' th fawr allu
tiwy

[139]

trwy Jezu Grist ein Harglwydd, yn
ennw bendigedigaf pa un, ai eiriau, yr
wyf bob amser yn Atclygu itti fod
yn drigarog wrthyfi, ag wrth dy
boll bobl, gan ddwywedyd Ein tad
ni, &c.

Prydnawnol weddi ferr.

YR wyfi yn diolch itti o Arglwydd
nes a daiar, am dy drugarog
ragddarbodaeth, am fy fod eilwaith
yma yn ymddarostwng oib flaen di,
nid yn unig mewn iechyd a diogelwch
corph; ond mewn iniondeb calon fel
yr wyfi yn gobeithio ac a bwriad dir-
agritb, i barhau bob amser yn was
fyddlon itti pardyna o drigaroccaf
dad, pa beth bynnag a wnaethym
neu a Esculuss is y dadd bwn yn-
gwrthwyneb fy llawnsfydau, am
rbwymedigwethau, trugaraba wrth
fy

fy mawr wendit; Cymmer a derbyn
 fy amcan am meddwl gonest, i gadro
 Cydwybod ddî, ddiangol, rbag tros-
 feddu yn dy erbyn di fynnu, nac yn
 erbyn dyn.

Fel y gallwys bob dydd gynyddu
 wellwell, caniadha imi gynnorthwry
 dyrad ysprawl, i'm cryshau i gyflawn-
 ni fy holl ddyledswydd.

Megis lle y bum swyas arferol o
 lithro, y gallwys fod yn swygwiliad-
 wrus; a lle y, bum yn Esculus y
 gallwys ymarfer a mwy diwidrwydd,
 ac felly wrth bynnu bod yn blentyn iti
 yn wastadol, yn aelod i Grist ac yn
 etifedd teyrnas nefoedd.

A gwando meddian dy holl Egl-
 wysi a wnaed heddyw tros bob aelod
 o honi bi: yn enwedigaf, tros sawr
 bydi ein Harglwydd frenkin, a
 phawb ar y sydd yn llywodraethu
 rano ef, pa un bynnag ai Eglwysic,
 ai bydol, a thros bawb ar y sydd yn
 gyfing Arnynt, mewn Corph meddwl,
 neu stad.

Gan

Gan Atolygu itti dowallt dy ra-
 dan, atb fendithion ar bob un o hoi-
 ynt, yn gysattebol i'w hangenolrw-
 ydd a bydd yn amddiffynwr imi y nos
 hon oll; ac ar ol esmwythol orpho
 wys cyfod si eilwaith y boreu a chalon
 ddiolchgar iti am dy sawr ofal troffosi
 gan lawnsfrydu yn kollawl farfolaethu
 beunydd sy boll awyddau drwg a lly-
 gredig, a pheunydd myned rhagof
 newn pob rhinwedd, adda a buchedd
 ddurwiol, trwy gynnorthwyl Jesu Grist
 sy iachawdwr.

In enw pa un ai eiriau bendigedig
 yrwyfi yn syngorchymyn yn sy hun i'w
 drugaredd gan ddwywedd ein Tad ni
 fel yrwyf yn y nesoedd, &c.

Gweddi tros un mewn Peth
oedran cyn iddo Dderbyn
ei fedydd.

O Arglwydd creawdwr y byd, a
gwareddwr dynol ryw, yrwyf
yn syrthio i lawr o'th flaen di, gan
gydnabod mai dy eiddo di ydwyf, ac
yn attolygu iti (er i mi dy ansodlo-
ni di) fy nerbyn eilwaith ith wasa-
naeth. Madden Arglwydd daio-
nus, holl ynfyarwydd fy jengetyd,
am holl bechodau, esculustra ac
Anwybod yn synghyslawm oedran.
Bodder nhwy oll yn y ffynnon honno,
a agoraist imi i ymolchi ynddi, ac i
fod yn lan. Yr wyf yn Ewyllyffio cael
synghynwys yno; gan swriadu yn
hollaw yno fy ymroi iti gan ymwrth-
oda Diasol, y byd, ar cnawd; a
llwyrfrvdu yn usuddgar gadw dewy-
llys Sanctaidd ath orchmynnion, a
rhodio

rhodia ynddynt holl ddyddian fy
mowyd.

Canniadha imi o Arglwydd, gyn-
northwy dy yspryd Sanctaidd, fel y
gallwyf yn ystyriol wneuthur, ac yn
ffyddlon giddu yr holl Addunedau
Sanctaidd a'm haddewidion hynny.

Cadw di fi mewn tragywyddol go-
ffadwriaeth am danynt, fel nas ga-
llwyf fyth, trwy fath yn y byd ar be-
chod, golli y fath fawr rad, a'r ir
wyt i yn ei fwriadu imi, ond parhau
bob amser, yn aelod bywiol i Grist,
yn blentyn i Dduw, ac yn etifedd
teyrnas nef i'r hon deyrnas, yn wyfi
yn Attolygu itti o'r diwedd fy mwyn
am Cynwys er mwyn haeddedigae-
thau Iesu Grist,

Amen.

Gweddi

Gweddi tros un sydd yn bwriadu Cael ei Confirmio neu arddodiad dwylaw.

‘ **O** Fendigediccaf Dduw trwy
 ‘ rad yr hwn im galwyd i
 ‘ fewn cyflwr iechydwriaeth pan
 ‘ i’m bedyddiwyd, ac or hwn y
 ‘ daw pob meddwl da, ewyllys,
 ‘ a darpariad, yr rhai yn awr
 ‘ Sydd yn deimladwy yn fyingha-
 ‘ lon; Cynnorthwya fi, yr wyfi
 ‘ yn atylygu itti, yn y cyflwy-
 ‘ niad, newydd, yr hwn yr wyfi
 ‘ yn myned i’w wneuthur o ho-
 ‘ nos fy hun itti, dy eiddo di
 ‘ ydwyfi, a’m llawnfryd i bar-
 ‘ hau felly hyd ddiwedd fy ein-
 ‘ ioes.

‘ Llanw fi o Arglwydd, ar
 ‘ fath fywiol gydnabyddiaeth o’r
 ‘ an-

* anrhydedd yr wyt yn ei gwne-
 * thur imi nid amgen n'am
 * Cynwys i'th wasanaeth, fel y
 * gallwyfi ymroi fy hunan, nid
 * yn unig a llawn, ond hefyd a
 * thirionaf gydseiniad calon,
 * i gredu, ac i wneuthyr, ba be-
 * thau bynnag a fynnych i mi ei
 * gwneuthur.

* Ac yno boddha im Cofirmio
 * yn dy rad, am Cryfhau a gallu,
 * trwy dy yspryd Sanctaidd yn y
 * dyn oddisewn; fel y gallwyf
 * fyth gael Cydnabyddiaeth, de-
 * wis a Chanlllyn y pethau hyn-
 * ny y Sydd gymmeradwy yn dy
 * lan olwg.

* Arfoga fi Arglwydd daionus
 * yn erbyn holl brofedigaethau y
 * byd y cnawd, y cythraul; ac
 * ewylllys Safadwy wedi llawnfr-
 * ydu na ymroddwyf fyth i'r un o
 * honynt, ond parhau yn ffydd-
 * lawn ynghyflawniad fy addu-
 * ned a wnaethbwyd yn fy enw i

O

* pan

‘pan im bedyddiwyd, ac yn awr
 ‘yr wyfi yn bwrriadu am genau
 ‘fy hun ei siccrhau ar gyhoedd
 ‘yngwydd dy eglwys.

‘Defosionol weddiau yr hon,
 ‘yrwyfi yn attolygu i ti e’u gwr-
 ‘ando tros of trwy Jesu Grist ein
 ‘harglwydd, *Amen.*

*Gweddi ar ol confirmiad neu
 arddodiad dwylo.*

‘**H**OL alluog a byth fywiol
 ‘Dduw, yr hwn y bu wiw
 ‘gennyt fy adgenhedlu trwy
 ‘ddwfr ar yspryd Sanctaidd; ac
 ‘hefyd ymhellach ti am gwnae-
 ‘thost yn gydnabyddus (trwy
 ‘ddwylo dy weinidog yn ddiwe-
 ‘ddar a osododd arnafi) a’th ga-
 ‘riad, a’th ddaioni grassusol tu-
 ‘ag attafi: derbyn yr wyfi yn
 ‘atrylygu itti, fy niolchgarweh
 ‘Calonnaidd am y fath fawr ac
 ‘anhaeddedigol fawrlles, a pha-
 ‘rhâ

'rhâ ynosi y meddyliau daionus
 'hynny ar ewyllyffion, ar bwri-
 'adau a gefais yr amser hwnnw
 'yn tynghalon, i barhau mewn
 'ffyddlawm ufuddod i mi yn dra-
 'gowydd.

'I'r cyfryw ddiben, rhynged
 'bodd it gyraïnu, fwy-fwy be-
 'unydd imi dy yspryd Sanctaidd,
 'i'm cadw yn dy ofn ath gariad;
 'ac im cryfnau i gyflawni yr rhan
 'arall o'm dyledswydd, nid yn un-
 'ig tuag attati fy nuw, ond hefyd
 'tuag at fy nghymydog, yn en-
 'wedig tuag at yrhai a ofodaist
 'yn Rhaglafiaid trofom, trwy yr
 'rhai megis dy orchwylwyr, y
 'mae dy nefawl ddirgeledigaethau
 'gwedi ei trosglwyddo imi: fel y
 'gallwyf yn anrhydeddus glust-
 'ymwranddo ai cynghorion, a
 'chwedi derbyn, ac ystyried eu
 'rhybuddion Sanctaidd, ac hefyd
 'yn ufuddgar ganllyn eu hyffor-
 'ddiad, ai cyfarwyddiad, y gall-
 O 2 'wyf,

'wyf, yn y diwedd gael fynghy-
 'meryd yn un o'th ddaionus a'th
 'ffyddlaw'n wasanaethwyr, yn y
 'dydd hwnw pan vmdangoslo y
 'bugail mawr, ac escob cin he-
 'neidiau eilwaith in iechydwri-
 'aeth i'r hwn gida rhydi o Dad,
 'ar yspryd glan y byddo meli-
 'annau tragywyddol. *Amen.*

Gweddi y'r Arglwydd.

FIn tad yr hwn wyt yn y neso-
 edd, Sancte ddier dy enw.
 Dued dy deyrnas Bid dy ewylllys
 ar y ddaiar megis y mae yn y neso-
 foedd. Dyro ini heddyw en Bara
 beunyddiol, a maddeu ini en dy-
 ledion, fel y maddeuwn ni in
 dyled wyr. Ag nac arwain ni i
 brofedigaeth; Eithr gwared ni
 rhag drwg canys eiddot ti yw'r
 deyrnas a'r gallu a'r gogoniant yn
 oes oesfoedd, *Amen.* Cre-

Pwnciau'r ffydd.

CRedaf yn nuw Dad oll gy-
foethawg, Creawdwr nef a
daiar, Ag yn Jesu Crist ei un
mab ef, ein Harglwydd ni: yr
hwn a gaed trwy yr yspryd glan,
a aned o fair forwyn; a ddiodde;
fodd dan Bontius Pilatus, a groc-
shoeliwyd, a fu farw ac a gladd-
wyd, a ddiscynnodd i uffern, y
trydydd dydd y Cyfododd o se-
irw; a escynnodd i'r nefoedd, ac
y mae yn eistedd ar ddeheu-law
Ddew Dad oll gyfoethawg, oddi
yno y daw i farnu byw a meirw,
Credaf yn yr yspryd glan, yr
Eglwys lan gatholic, Cymmun y
Saint, maddeuant pechodau, Cy-
fodiad y Cnawd, a'r bywyd tra-
gywyddol, *Amen.*

I deg Gorchymyn.

Duw a lefarodd y geiriau hyn
ac a ddywedodd, myfi yw'r
Arglwydd dy Dduw.

I. Na fydded iti dduwiau eraill
onid myfi.

II. Na wna it dy hun ddelw
gerseidig, na llun dim ag y fydd
yn y nefoedduchod, neu yn y ddai-
ar isod, nag yn y dwfr tan y ddai-
ar. Na oftwng iddynt, ag na addola
hwynt : oblegit myfi yr Arglwydd
dy Dduw ydwyf Dduw eiddigus,
yn ymweled a' phechodau'r tadau
a'r y Plant, hyd y drydedd a'r bed-
waredd genhedlaeth o'r rhai a'm
Casant, ag yn gwneuthur truga-
redd, filoedd o'r rhai a'm Garant
ag a gadwant fyngorchymymion.

III. Na chymmer Enw yr Ar-
glwydd dy dduw yn ofer, Canys
nid Gwirion gan yr Arglwydd yr
hwn.

hwn a gymero ei Enw ef yn ofer.

IV. Cofia gadw yn Sanctaidd y dydd Sabbath. Chwé diwrnod y gweithi, ag a gwnei dy holl waith: eithr y seithfed dydd yw Sabbath yr arglwydd dy Duw : a'r dydd hwnw na wna ddim gwaith, ty-di, na'th fab, na'th ferch, na'th was, na'th forwyn. na'th anifail, na'r dieithr a fyddo o fewn dy byrth, Canys mewn chwe diwrnod y Gwnaeth yr arglwydd nef a daiar, y môr, a'c oll y sydd ynddynt, ag a orphywysodd y seithfed dydd, O herwydd pa ham y bendithiodd yr Arglwydd y seithfed dydd, ag a'i Sancteiddiodd ef.

V. Anrhydedda dy dad a'th fam, fel yr estynner dy ddyddiau ar y ddaiar, yr hon a rydd yr Arglwydd dy Dduw iti.

VI. Na ladd.

VII. Na wna odineb:

VIII. Na ledratta.

IX. Na

[152]

IX. Na ddwg gam dyftiolaeth
yn erbyndy Gymmydog.

X. Na chwennych dy dŷ Gym-
mydog, na chwennych wraig dy
Gymmydog, na'i was, na'i for-
wyn, na'i ych, na'i assyn, na dim
ara fydd eiddo.

CyN-

Cynhwysfiad

Y llyfr hwn.

P E N. I.

A *My ddlea-swydd.* dolen 1.

P E N. II.

*Am angenolrwydd y ddyledd-swydd
hon.* dol. 4.

P E N. III.

Am y llyfr y darfu ei ordeinio.
dol. 8.

P E N. IV.

Am y parhau'r Cymmun. dol. 14.

P E N. V.

*Forenawl weddi y dydd y bwriadoch
gymmun,* dol. 25.

PEN.

Cynhwysfiad y llyfr hwn.

P E N. VI.

Am y moddy mae Cymmuno. dol. 30.

P E N. VII.

Mysfyrdodau a gweddian Sy'n Calyn.
dol. 52.

P E N. VIII.

*Cyfarwyddiadau am fuchedd Ddu-
wiol i fod yn gyfunawl i'r Cymmun
Sanctiaidd.* dol. 64.

P E N. IX.

Am Anghoelion, a Phetruster.
dol. 75.

P E N. X.

*Cyfarwyddiadau rhag mynych ddy-
chwelyd i bechu.* dol. 83.

P E N. XI

Am ddyled-swych plant. dol. 90

PEN

Cynhwysiad y llyfr hwn.

P E N. XII.

Am ddyled swydd Gwenidogion.
dol. 96.

P E N. XIII.

Cynghorion i bob math o ifengŷid.
dol. 103.

P E N. XIV.

*Cysarwyddiadau ir rhai ni fedrant
mor darllen.* dol. 109.

P E N. XV.

*Cysarwyddiadau ir Sawl a fedrant
ddarllen.* dol. 116.

P E N. XVI.

*Cyneddfau angenrheidiol i gael budd
o hyn oll.* d l. 130.

Boreuawl meddi fer. dol. 137.

Pryduawnol weddi fer, dol. 139.

Gwe-

Cynhwysliad y llyfr hwn.

Gweddî tros un mewn Peth oedran
cyn iddo Dderbyn ei sedydd.
dol. 142.

Gweddî tros un fadd yn bwriadu
Cael ei Gonfirmio neu arddodiad
dwylaw. dol. 144.

Gweddî ar al Confrmiad ne arddo-
diad amyllo. dol. 146.

Gweddî yr Arglwydd. dol. 148.

Pwncian i ffydd. dol. 149.

T deg Gorcbymyn. dol. 150.

DIWEDD.

LLYFRGELL
GENEDLAETHOL
CYMRU

